

Christelijke Hogeschool Windesheim

**HBO-Bacheloropleiding
Accountancy**

Managementsamenvatting

Dit rapport is het verslag van het auditteam dat in opdracht van Netherlands Quality Agency (NQA) een bestaande hbo-bacheloropleiding heeft beoordeeld. Het beschrijft de bevindingen, overwegingen en conclusies. Het rapport is conform het *NQA Protocol 2010 hbo-bacheloropleiding* opgesteld.

De rapportage heeft betrekking op:

Instelling	Hogeschool Windesheim
Opleiding	Accountancy
Variant(en)	Voltijd, deeltijd, duaal
Croho-nummer	34406
Locatie	Zwolle
Auditdatum	18 mei 2011
Auditteam	De heer prof.dr. H.F.D. Hassink RA (vakdeskundige) De heer drs. J. de Beuze AA (vakdeskundige) Mevrouw B. Ruizenaar (studentlid auditteam)* Mevrouw ir. M. Dekker-Joziase (NQA senior-auditor) Mevrouw L.A. Redder MSc (NQA junior-auditor)

* Mevrouw Ruizenaar was niet aanwezig tijdens de bezochtdag in verband met persoonlijke omstandigheden. Zij heeft wel een bijgedragen aan de inhoudelijke discussies.

Door Hogeschool Windesheim is een dossier ingediend bij NQA voor de beoordeling van de bestaande hbo-bacheloropleiding Accountancy. Bij de aanvraag werd door de instelling een kritische reflectie aangeboden die naar vorm en inhoud voldeed aan de eisen die NQA in het *NQA Protocol 2010 hbo-bacheloropleiding* stelt.

Voor de beoordeling van de kwaliteit en het niveau van de bestaande opleiding heeft NQA een auditteam samengesteld, dat voldoet aan de eisen van de NVAO en van de Commissie Eindtermen Accountantsopleidingen. Het team heeft de kritische reflectie bestudeerd en een bezoek aan de opleiding gebracht. De kritische reflectie en alle overige (mondeling en schriftelijk) verstrekte informatie hebben het auditteam in staat gesteld om tot een weloverwogen oordeel te komen.

Onderwerp 1 Doelstellingen

Het auditteam constateert dat de eindkwalificaties zowel aansluiten bij de eisen die door de beroepspraktijk worden gesteld als bij (inter)nationaal geaccepteerde beschrijvingen van de hbo-bachelor. Het opleidingsprofiel is naar aanleiding van de veranderingen in de wet- en regelgeving de afgelopen jaren aangescherpt. Zo sluit de opleiding aan bij de landelijke eindtermen opgesteld door de CEA en de beroepsprofielen van NIVRA en NOvAA. Het werkveld heeft de eindkwalificaties gevalideerd.

Om een beter beeld te krijgen over de aansluiting van de afgestudeerden op het werkveld kan de opleiding op een meer systematische wijze een werkveldonderzoek uitvoeren, aldus het auditteam. Momenteel krijgt de opleiding dit beeld vooral op een meer informele manier.

Onderwerp 2 Programma

Het auditteam constateert uit de gesprekken en de studiematerialen dat het curriculum zeer praktijkgericht is. Studiemateriaal is aan beroepspraktijksituaties ontleend. Studenten hebben door hun stages en de opdrachten regelmatig contact met de beroepspraktijk. De opleiding kan de internationale oriëntatie verder versterken. De opleiding kan studenten ook meer stimuleren om (internationale) vakliteratuur te gebruiken.

Op basis van de documentenstudie en de gevoerde gesprekken is het auditteam van mening dat de inhoudelijke uitwerking van het programma de beoogde eindkwalificaties voldoende afdekt en bijdraagt aan de ontwikkeling van de beroepsvaardigheden. Om dit transparanter te maken, dienen de studiewijzers consistent door docenten te worden ingevuld.

Het auditteam constateert dat het opleidingsprogramma een heldere opbouw heeft in de toename van de complexiteit van de opdrachten en de hoeveelheid zelfstandig uit te voeren onderdelen van een project. De samenhang wordt verhoogd door de aangedragen kennis in de modules te laten aansluiten op de opdrachten.

Het programma is ingericht volgens competentiegericht onderwijs. Het auditteam stelt tevens vast dat de opleiding werkvormen inzet die passen bij de didactische uitgangspunten.

Studenten geven aan tevreden te zijn over zowel de samenhang van het programma als de gebruikte werkvormen.

Het auditteam stelt dat de studielast realistisch is en dat de opleiding voldoende activiteiten inzet om het programma studeerbaar te houden. De studiebegeleiding is erop gericht de overstap zo soepel mogelijk te laten verlopen. Studenten tonen zich in het gesprek met het auditteam tevreden over de aansluiting. Vrijstellingen zijn op individuele basis en na goedkeuring door de examencommissie verstrekt, aldus het auditteam.

Het auditteam is van mening dat de toetsen van voldoende niveau zijn en dat de beoordelingsformulieren helder van opzet zijn. De onderbouwing van het oordeel vindt vooral mondeling plaats. Het auditteam is van mening dat dit ook schriftelijk moet gebeuren. Bij de groepsopdrachten is een differentiatie in beoordeling tussen studenten zichtbaar. Studenten zijn op de hoogte van de beoordelingscriteria en krijgen gerichte feedback.

Onderwerp 3 Personeel

Het auditteam is onder de indruk van de mate waarin docenten contact hebben en onderhouden met de beroepspraktijk en deze ook weten te vertalen naar het programma.

Het auditteam stelt vast dat de opleiding voldoende personeel inzet om de opleiding te verzorgen. De docent-studentratio is acceptabel. Het auditteam heeft op basis van de cv's en de gesprekken met docenten een positieve indruk van de kwaliteit van het docententeam.

Verder constateert het auditteam dat docenten in het kader van deskundigheidsbevordering regelmatig naar congressen of studiedagen gaan. Ook studenten zijn tevreden met de kwaliteit en kwantiteit van docenten.

Onderwerp 4 Voorzieningen

De aanwezigheid van de materiële voorzieningen en de inrichting van de leeromgeving sluiten aan bij de behoeften van studenten en zijn passend voor het didactische concept van de opleiding. De opleiding heeft de studiebegeleiding goed georganiseerd, aldus het auditteam. In de eerste twee studiejaar is de studiebegeleiding intensief vormgegeven, waarna in jaar drie en vier meer van de 'zelfsturing' van de studenten wordt verwacht.

Onderwerp 5 Interne kwaliteitszorg

De opleiding sluit aan bij het systeem voor interne kwaliteitszorg van de School, dat is geënt op de uitgangspunten van de hogeschool. Het auditteam stelt vast dat de opleiding bewust bezig is met kwaliteitsverbetering. Er worden geregeld verbetermaatregelen doorgevoerd naar aanleiding van de evaluaties. De uitkomsten van zowel de schriftelijke als mondelinge evaluaties zijn voldoende vastgelegd. Docenten en studenten zijn actief bij de kwaliteitszorg betrokken. Uit het gesprek met deze groepen blijkt dat zij dit ook zo ervaren. Het auditteam is van mening dat de betrokkenheid van de externe stakeholders sterker kan worden verankerd in de opleiding. Zo zou de opleiding het werkveld en de alumni meer structureel en via een schriftelijke evaluatie kunnen bevragen.

Onderwerp 6 Resultaten

Het auditteam is van mening van de afstudeerproducten van een voldoende hbo-bachelorniveau zijn. De afstudeerproducten zijn relevant voor de beroepspraktijk. Het auditteam vindt de opzet van de afstudeerfase duidelijk en is tevreden over de manier van beoordelen. Het auditteam is van mening dat de gebruikte literatuur niet bij elk eindwerkstuk even sterk is. De landelijke OAT zorgt voor een extra borging van het eindniveau van de opleiding.

De rendementen van de opleiding voldoen niet aan de streefcijfers. Het afstudeerrendement van de deeltijd en duale variant zijn hier een uitzondering op. Het auditteam heeft er vertrouwen in dat de ingezette verbetermaatregelen leiden tot een verhoging van de rendementen en een verlaging van het aantal uitvallers.

Alles overziend komt het auditteam van NQA tot de conclusie dat de kwaliteit en het niveau van de bestaande hbo-bacheloropleiding Accountancy van Hogeschool Windesheim aan de vereiste basiskwaliteit voldoet. Een onderbouwing van deze conclusie is opgenomen in hoofdstuk 2.

Inhoudsopgave

1	Basisgegevens	9
2	Beoordeling	13
2.1	Doelstellingen van de opleiding	13
2.2	Programma	17
2.3	Inzet van personeel	28
2.4	Voorzieningen	31
2.5	Interne kwaliteitszorg	34
2.6	Resultaten	37
3	Bijlagen	41
Bijlage 1	Deskundigheden auditteam	43
Bijlage 2	Onafhankelijkheidsverklaring auditteam	47
Bijlage 3	Bezoekprogramma	53
Bijlage 4	Bijlagen zelfevaluatie en ter inzage gelegd materiaal	55
Bijlage 5	Domeinspecifieke referentiekader en opleidingscompetenties	59

1 Basisgegevens

De basisgegevens van de bestaande hbo-bacheloropleiding Accountancy zijn in onderstaande tabel weergegeven.

Naam instelling	Hogeschool Windesheim
Status instelling	Bekostigd
Naam opleiding in CROHO	Accountancy
Registratienummer in CROHO	34406
Oriëntatie en niveau	Hbo-bachelor
Aantal studiepunten	240 EC
Afstudeerrichting	N.v.t.
Locatie	Zwolle
Code of conduct	Ja
Varianten	Voltijd, deeltijd, duaal
Inhoudelijk profiel opleiding	De opleiding vormt sinds september 2006 met zeven andere opleidingen uit het economisch domein deel uit van de School of Business and Economics (SBE). De eerste helft van de propedeuse is voor de acht opleidingen van de SBE vrijwel identiek en gericht op een brede oriëntatie van de student. De tweede helft van de propedeuse wordt gemeenschappelijk met de opleiding bedrijfseconomie ingevuld. De inhoudelijke component in de hoofdfase van de opleiding is gericht op het realiseren van de door de Commissie Eindtermen Accountantsopleiding geformuleerde eindtermen. De bewaking van deze eindtermen vindt plaats in de landelijke Over All Toets. De projecten in de hoofdfase worden waar mogelijk ingevuld in samenwerking met het regionale beroepenveld, waarbij het accent wordt gelegd op de dienstverlening aan het midden- en kleinbedrijf.
Beoogd werkveld alumni	De afgestudeerden vinden primair emplooi in het accountancy werkveld bij accountantsorganisaties en (interne of overheid) accountantsdiensten. Een belangrijk deel van de afgestudeerden vervolgt de loopbaan, na een aantal jaren in de accountantspraktijk te hebben gewerkt, in het bedrijfsleven in financieel economische en hogere management functies.
Plaats opleiding in organisatie-structuur hogeschool	De opleiding Accountancy maakt sinds september 2006 deel uit van de School of Business and Economics. Deze School vormt sinds 1 januari 2011 samen met de School of Management en Law, de School of Media, en de kenniscentra Media en Ondernemerschap het domein Economie, Management, Media en Communicatie. De directeur van het domein legt rechtstreeks verantwoording af aan het College van Bestuur van de hogeschool.

Jaar vorige visitatie en datum besluit NVAO	Bezoek 27 juni 2006 Besluit NVAO 22 maart 2007
Belangrijkste wijzigingen in opleiding sinds vorige visitatie	De opleiding maakt sinds september 2006 deel uit van de School of Business and Economics (SBE). Dit heeft geleid tot de implementatie van het leerlijnenmodel van De Bie, een SBE brede invulling van het eerste semester van de propedeuse en een uitbreiding van de stage en de afstudeeropdracht als praktijkcomponent. Als gevolg van de invoering van de Wet toezicht accountantsorganisaties (Wta) per 1 oktober 2006 is het curriculum met ingang van september 2008 aangepast aan de eindtermen zoals die in november 2007 zijn vastgesteld door de Commissie Eindtermen Accountantsopleiding (CEA).

Schema opbouw programma

Programma voltijd

- De propedeuse bestaat uit een binnenschools programma van 60 EC verdeeld over vier blokken van elk 15 EC.
- De postpropedeutische fase bestaat uit 180 EC die als volgt zijn opgebouwd:
 - tweede jaar: binnenschools programma van vier blokken van elk 15 EC;
 - derde jaar: binnenschools programma van 30 EC en een buitenschools programma (stage) van 30 EC;
 - vierde jaar: een binnenschools programma van 41 EC en een buitenschools programma (afstudeeropdracht) van 19 EC.

Dit is weergegeven in de volgende tabel:

AC	Periode 1 (15 ec)	Periode 2 (15 ec)	Periode 3 (15 ec)	Periode 4 (15 ec)
Jaar 1 (60 ec)	Majoronderdeel 1 (M1) SBE programma	Majoronderdeel 2 (M2) SBE programma	Majoronderdeel 3 (M3) AC /BE programma	Majoronderdeel 4 (M4) AC /BE programma
Jaar 2 (60 ec)	Majoronderdeel 5 (M5) Administratieve Dienstverlening	Majoronderdeel 6 (M6) Administratieve Dienstverlening	Majoronderdeel 7 (M7) Fiscaliteit	Majoronderdeel 8 (M8) Fiscaliteit
Jaar 3 (60 ec)	Majoronderdeel 9 (M9) Advisering	Majoronderdeel 10 (M10) Advisering	Majoronderdeel 11 (M11) AC Stage	Majoronderdeel 12 (M12) AC stage
Jaar 4 (60 ec)	Majoronderdeel 13 (M13) Controle	Majoronderdeel 14 (M14) Controle	Majoronderdeel 15 (M15) AC afstudeeropdracht	Majoronderdeel 16 (M16) AC afstudeeropdracht

Programma duaal

De propedeuse en het eerste semester van het tweede studiejaar zijn identiek aan het programma van de voltijd studenten. Vanaf Majoronderdeel 7 bestaat het programma uit een combinatie van werken en studeren.

De studielast voor het theoretische deel van de opleiding is in het voorjaar kleiner dan in het najaar en afgestemd op de verdeling van werkdruk op de accountantskantoren waar de studenten werkzaam zijn.

Dit is weergegeven in de volgende tabel:

AC	Periode 1 (15 ec)	Periode 2 (15 ec)	Periode 3 (15 ec)	Periode 4 (15 ec)
Jaar 1 (60 ec)	Majoronderdeel 1 (M1) SBE programma	Majoronderdeel 2 (M2) SBE programma	Majoronderdeel 3 (M3) AC programma	Majoronderdeel 4 (M4) AC programma
Jaar 2 (60 ec)	Majoronderdeel 5 (M5) Administratieve Dienstverlening	Majoronderdeel 6 (M6) Administratieve Dienstverlening	Majoronderdeel 7 (M7) Fiscaliteit 1	Majoronderdeel 8 (M8) Fiscaliteit 1
Jaar 3 (60 ec)	Majoronderdeel 9 (M9) Advisering	Majoronderdeel 10 (M10) Advisering	Majoronderdeel 11 (M11) Fiscaliteit 2	Majoronderdeel 12 (M12) Fiscaliteit 2
Jaar 4 (60 ec)	Majoronderdeel 13 (M13) Controle	Majoronderdeel 14 (M14) Controle	Majoronderdeel 15 (M15) AC afstudeeropdracht	Majoronderdeel 16 (M16) AC afstudeeropdracht

Programma deeltijd

- De deeltijd opleiding kent geen propedeutische fase ivm de vooropleiding en werkervaring van deze groep studenten.
- Het eerste jaar kent een studieprogramma van 2 semesters met respectievelijk 18 en 15 studiepunten
- Het tweede jaar kent een studieprogramma van 2 semesters met elk 20 studiepunten

Dit is weergegeven in de volgende tabel:

AC	Periode 1	Periode 2 (9 ec)	Periode 3 (6 ec)	Periode 4 (9 ec)
Jaar 1 (33 ec)	Str. Management - MKB (5 EC) Belastingrecht (4 EC)	Str. Management - MKB (5 EC) Belastingrecht (4 EC)	Ondernemingsrecht (3 EC) Controlebeginselen (3 EC)	Lev.verz. Wiskunde (3EC) Sociaal recht (3 EC) Controlebeginselen (3 EC)
Jaar 2 (40 ec)	Best. Info, verzorging (3 EC) Externe Verslaggeving (4 EC) Controleleer (3 EC)	Best. Info verzorging(3 EC) Externe Verslaggeving (4 EC) Controleleer (3 EC)	Over All Toets (6 EC) Belastingrecht (4 EC)	Over All Toets (6 EC) Belastingrecht (4 EC)

2 Beoordeling

Het auditteam komt samenvattend tot het volgende oordeel over de opleiding:

Onderwerp	Oordeel	Facet	Oordeel
1 Doelstellingen	Positief	1.1 Domeinspecifieke eisen 1.2 Niveau 1.3 Oriëntatie hbo	Goed Goed Voldoende
2 Programma	Positief	2.1 Eisen hbo 2.2 Relatie doelstellingen – programma 2.3 Samenhang programma 2.4 Studielast 2.5 Instroom 2.6 Duur 2.7 Afstemming vormgeving – inhoud 2.8 Beoordeling en toetsing	Voldoende Voldoende Goed Goed Goed Voldaan Goed Goed
3 Inzet personeel	Positief	3.1 Eisen hbo 3.2 Kwantiteit 3.3 Kwaliteit	Goed Goed Goed
4 Voorzieningen	Positief	4.1 Materiële voorzieningen 4.2 Studiebegeleiding	Goed Goed
5 Interne kwaliteitszorg	Positief	5.1 Evaluatie resultaten 5.2 Maatregelen verbetering 5.3 Betrokkenheid	Goed Goed Voldoende
6 Resultaten	Positief	6.1 Gerealiseerd niveau 6.2 Onderwijsrendement	Goed Voldoende

Het auditteam stelt vast dat de kwaliteit en het niveau van de bestaande hbo-bacheloropleiding Accountancy van Hogeschool Windesheim aan de vereiste basiskwaliteit voldoet en adviseert de NVAO positief ten aanzien van de accreditatie van deze opleiding.

Het auditteam beschrijft in de volgende paragrafen per onderwerp en per facet van het NVAO beoordelingskader de bevindingen, overwegingen en conclusies. Elke paragraaf sluit af met een samenvattend oordeel op onderwerpniveau.

De opleiding kent een voltijd-, deeltijd- en duale variant. Daar waar verschillen tussen de varianten zijn, zijn deze beschreven. In de overige gevallen is de situatie voor alle varianten hetzelfde.

2.1 Doelstellingen van de opleiding

Domeinspecifieke eisen (facet 1.1)

De eindkwalificaties van de opleiding sluiten aan bij de eisen die door (buitenlandse) vakgenoten en de beroepspraktijk gesteld worden aan een opleiding in het betreffende domein (vakgebied/discipline en/of beroepspraktijk).

Bevindingen

- De opleiding hanteert het landelijke beroeps- en opleidingsprofiel als basis voor de eindkwalificaties (*Beroeps- en opleidingsprofiel hbo accountancy, AC-Scholenoeverleg, juni 2009*). Het landelijke beroeps- en opleidingsprofiel is tot stand gekomen na de invoering van de Wet toezicht accountantsorganisaties (Wta) per 1 oktober 2006.
- Het beroeps- en opleidingsprofiel is afgeleid van de beroepsprofielen van de beroepsorganisatie NIVRA (2008) en NOvAA (2006) en van de door de Commissie Eindtermen Accountantsopleiding (CEA) geformuleerde eindtermen. De eindtermen van de CEA zijn gebaseerd op de Europese eisen die aan een wettelijk controleur worden gesteld en die zijn vastgelegd in de achtste Europese richtlijn (*EU-richtlijn 2006/43EG*). De CEA neemt hierbij de International Standards on Auditing (ISA) en International Financial Reporting Standards (IFRS) als norm.
- Het curriculum is met ingang van september 2008 aangepast aan de eindtermen zoals die in november 2007 zijn vastgesteld door de CEA (*Eindtermen theoretische accountantsopleiding 2008, CEA, november 2007*). De volledige implementatie van de CEA eindtermen in de bachelorfase is in 2012 voltooid.
- In het vakgebied van de accountant staan vier beroepstaken centraal: 1) administratieve dienstverlening, 2) fiscale dienstverlening, 3) controle en 4) advisering. De vakinhoudelijke competenties van de opleiding zijn hierop gebaseerd.
De vakinhoudelijke competenties zijn: 1) aanspreekpunt zijn voor cliënten in het kader van de administratieve dienstverlening, 2) behartigen van de fiscale belangen van de cliënt, 3) bijdragen aan de uitvoering algemene controle jaarrekening, 4) adviesbehoeften onderkennen, signaleren en vervullen, 5) adequaat functioneren binnen een accountantskantoor en 6) zichzelf voortdurend ontwikkelen als beroepsbeoefenaar.
- In het AC-scholenoeverleg, een samenwerkingsverband waarin alle hbo accountancy-opleidingen binnen Nederland verenigd zijn, is de inrichting van het accountancy-programma en de oriëntatie regelmatig onderwerp van gesprek. De opleiding heeft verder geen schriftelijke vergelijking met andere (internationale) opleidingen gemaakt, waaruit een specifieke profilering of positionering blijkt. Door een benchmark uit te voeren, kan de opleiding zich sterker profileren, aldus het auditteam.

Overwegingen

Het auditteam constateert dat de opleiding aansluit bij de eisen die door de (internationale) beroepspraktijk worden gesteld. Het opleidingsprofiel is naar aanleiding van de veranderingen in de wet- en regelgeving de afgelopen jaren, in samenwerking met de beroepspraktijk, aangescherpt. Zo sluit de opleiding aan bij de landelijke eindtermen opgesteld door de CEA en daarmee indirect ook aan op internationale richtlijnen. Daarnaast hebben de beroepsprofielen van NIVRA en NOvAA als leidraad gediend. Om haar profilering te versterken zou de opleiding, met het AC-scholenoeverleg, een (internationale) benchmark kunnen uitvoeren.

Conclusie

Op basis van bovenstaande bevindingen en overwegingen komt het auditteam op dit facet tot het oordeel goed.

Niveau bachelor (facet 1.2)

De eindkwalificaties van de opleiding sluiten aan bij algemene, internationaal geaccepteerde beschrijvingen van de kwalificaties van een bachelor.

Bevindingen

- In het AC-scholenoverleg zijn de generieke hbo-kwalificaties van de commissie Franssen gehanteerd als referentiekader voor het hbo-bachelorniveau. Dit zijn de volgende: 1) brede professionalisering, 2) multidisciplinaire integratie, 3) wetenschappelijke toepassing, 4) transfer en brede inzetbaarheid, 5) creativiteit en complexiteit in handelen, 6) probleemgericht werken, 7) methodisch en reflectief denken en handelen, 8) sociaalcommunicatief bekwaamheid, 9) basiskwalificering voor managementfunctie en 10) besef van maatschappelijke verantwoordelijkheid. Hogeschool Windesheim heeft hier een elfde kwalificatie aan toegevoegd, namelijk: 11) zelfsturing op opleiding en loopbaan. Het auditteam is van mening dat de toegevoegde competentie van meerwaarde is voor de ontwikkeling van de student. De hbo-kwalificaties sluiten aan bij de internationaal erkende Dublin descriptoren.
- De uitwerking van de generieke hbo-kwalificaties zijn door de opleiding gekoppeld aan de vier beroepstaken. Zo komt 'probleemgericht werken' terug bij de beroepstaak 'controle' en bij de beroepstaak 'advisering'. De hbo-kwalificatie 'methodisch en reflectief denken en handelen' komt bij alle vier de beroepstaken aan de orde.
- De opleiding heeft de eindkwalificaties vertaald naar 36 kenmerkende beroepssituaties (zie ook facet 2.2). Het auditteam is van mening dat de eindkwalificaties en kenmerkende beroepssituaties voldoen aan de eisen en het niveau van de hbo-bachelor.

Overwegingen

Het auditteam is van mening dat de eindkwalificaties aansluiten bij de internationaal geaccepteerde beschrijvingen van het niveau van de hbo-bachelor. Door de koppeling van beroepstaken aan de generieke hbo-kwalificaties is dit zichtbaar gemaakt, aldus het auditteam.

Conclusie

Op basis van bovenstaande bevindingen en overwegingen komt het auditteam tot het oordeel goed.

Oriëntatie hbo bachelor (facet 1.3)

De eindkwalificaties zijn mede ontleend aan de door (of in samenspraak met) het relevante beroepenveld opgestelde beroepsprofielen en/of beroepscompetenties.

De eindkwalificaties weerspiegelen het niveau van beginnend beroepsbeoefenaar in een specifiek beroep of samenhangend spectrum van beroepen waarvoor een hbo-opleiding vereist of dienstig is.

Bevindingen

- Bij dit facet worden de argumenten van de facetten 1.1 en 1.2 meegenomen. Uit deze facetten blijkt dat de eindkwalificaties aansluiten bij de door de vakgenoten gestelde eisen en dat het competentieprofiel in samenspraak met het werkveld en de beroepsorganisaties tot stand is gekomen.
- In de bijeenkomsten met de werkveldadviescommissie, het kantorenoverleg duaal en de tweejaarlijkse bijeenkomst met vertegenwoordigers van het werkveld gehouden op de Agnietenberg zijn het opleidingsprofiel en de eindkwalificaties onderwerp van gesprek. Het auditteam stelt dit vast op basis van de notulen waarvan zij kennis heeft genomen. Binnen het AC-Scholenoverleg zijn de eindtermen ook voorgelegd aan het relevante beroepenveld en goed bevonden.
- Het auditteam stelt vast dat de opleiding nauw contact heeft met werkveld. Dit gebeurt veelal via bovenstaande bijeenkomsten, maar ook op een meer informele manier via persoonlijke contacten van docenten en studenten met het werkveld of tijdens bezoeken aan de stage- en afstudeerorganisaties. Om te zien waar de opleiding staat en wat het werkveld van het niveau van de afgestudeerden vindt, is het auditteam van mening dat de opleiding op een meer structurele manier het werkveld hierop kan bevragen. Dit draagt bij aan de beeldvorming over de aansluiting van de afgestudeerden op de arbeidsmarkt.
- De opleiding accountancy leidt op voor beroepen binnen de financieel-administratieve dienstverlening met een specifieke focus op de audit- en assurancefunctie van de accountant. Afgestudeerden van de bacheloropleiding kunnen, wanneer ze de studie tot registeraccountant (RA) of accountant administratieconsulent (AA) niet vervolgen, doorgroeien naar de functie van zelfstandig, financieel dienstverlener voor het midden- en kleinbedrijf.
- De belangrijkste werkzaamheden van de beginnend accountant zijn:
1) administratieve dienstverlening, 2) samenstellen van de jaarrekening, 3) verstrekken van financiële en bedrijfseconomische adviezen, 4) verstrekken van fiscale adviezen, 5) adviseren op het terrein van de bestuurlijke informatieverzorging en interne beheersing gericht op de beheersing en controleerbaarheid van middelgrote organisaties in de groeifase naar de wettelijke controleplicht en 6) op operationeel niveau uitvoeren van wettelijke controletaken in overeenstemming met de vigerende wet- en regelgeving.
- Een groot deel van de afgestudeerden combineert een baan met een vervolgstudie tot registeraccountant (RA) dan wel accountant-administratieconsulent (AA).
- Uit de studentenevaluaties blijkt dat studenten positief oordelen over de wijze waarop de opleiding voorbereidt op de beroepspraktijk (*NSE 2010*). Uit de gesprekken met het opleidingsmanagement blijkt dat de studenten na het afstuderen snel een baan vinden.

Overwegingen

De eindkwalificaties zijn samen met het beroepenveld ontwikkeld, zoals uit de documentatie en de gesprekken blijkt. Afgestudeerden kunnen aan de slag als financieel dienstverlener voor het midden- en kleinbedrijf.

Om een beter beeld te krijgen over de aansluiting van de afgestudeerden op het werkveld kan de opleiding op een meer systematische wijze een werkveldonderzoek uitvoeren, aldus het auditteam. Momenteel krijgt de opleiding dit beeld vooral op een informele manier.

Conclusie

Op basis van bovenstaande bevindingen en overwegingen, en de kanttekening over het uitvoeren van een werkveldonderzoek, komt het auditteam tot het oordeel voldoende.

Samenvattend oordeel Doelstellingen opleiding

Alle facetten zijn ten minste met een voldoende beoordeeld en daarmee is het onderwerp 'Doelstelling opleiding' positief.

2.2 Programma

Eisen hbo (facet 2.1)

Kennisontwikkeling door studenten vindt plaats via vakliteratuur, aan de beroepspraktijk ontleend studiemateriaal en via interactie met de beroepspraktijk en/of (toegepast) onderzoek.

Het programma heeft aantoonbare verbanden met actuele ontwikkelingen in het vakgebied/de discipline.

Het programma waarborgt de ontwikkeling van beroepsvaardigheden en heeft aantoonbare verbanden met de actuele beroepspraktijk.

Bevindingen

- Kennisontwikkeling door studenten vindt plaats via vakliteratuur, modules en opdrachten ontleend aan de beroepspraktijk. Het auditteam heeft de literatuurlijst van de opleiding bestudeerd en stelt vast dat deze vooral uit relevante basisboeken bestaat. De opleiding zou meer aandacht voor internationale literatuur moeten hebben, aldus het auditteam. Uit het gesprek met docenten blijkt dat een aantal docenten regelmatig artikelen gebruiken tijdens de colleges. Docenten zijn bezig om readers te ontwikkelen als ondersteuning bij het bespreken van actuele en internationale ontwikkelingen in het werkveld. Het auditteam is van mening dat deze invoering zo snel mogelijk moet plaatsvinden. Ter ondersteuning bij het studiemateriaal maakt de opleiding gebruik van softwarepakketten die in de beroepspraktijk gangbaar zijn, waaronder Exact en Audition. Het auditteam is van mening dat de literatuurlijst een aantal goede basisboeken bevat, maar dat de opleiding ervoor moet zorgen dat deze up-to-date blijven en dat de literatuurlijst ook voldoende artikelen uit de vakliteratuur bevat. Aangezien de voorzieningen in de mediatheek (zie facet 4.1) wel aanwezig zijn, kan de opleiding de studenten meer uitdagen hier daadwerkelijk gebruik van te maken.

- Het binnenschoolse programma van de opleiding bestaat voor zeventig procent uit de kennisleerlijn. Studenten krijgen veel theorie aangereikt, welke zij tijdens de opdrachten leren toepassen. De projectopdrachten en de casuïstiek zijn direct ontleend aan de beroepspraktijk. Een groot deel van de opdrachten wordt in samenspraak met accountantsorganisaties ontwikkeld, zo blijkt uit het gesprek met de docenten en studenten.
- Het buitenschoolse programma voor de voltijdstudenten bestaat in de hoofdfase uit een stage in het derde jaar en een afstudeeropdracht in het vierde jaar. Deze hebben als doel de student zelfstandig te leren functioneren in een arbeidsorganisatie. Daarnaast komen studenten tijdens praktijkopdrachten in aanraking met de beroepspraktijk. Voorbeelden van deze modules zijn: student meets business, bedrijfsbezoek Grolsch en het OAT-project met KPMG. Een deel van deze opdrachten wordt in de bedrijven uitgevoerd. Het auditteam is van mening dat beroepspraktijk duidelijk in de opleiding is verankerd.
- Studenten komen in aanraking met onderzoeksvaardigheden bij de projecten in de integrale leerlijn, bij het kernvak bestuurlijke informatieverzorging, bij de module advisering en tijdens het afstuderen. Studenten leren hoe zij een onderzoek moeten aanpakken, welke methoden zij kunnen gebruiken en hoe zij een probleemstelling moeten formuleren. De opleiding ontwikkelt op dit moment een meer expliciete onderzoekleerlijn. Het auditteam heeft het concept voor deze leerlijn gezien. Het auditteam stelt vast dat studenten in het huidige curriculum een redelijke basis op het gebied van onderzoeksvaardigheden aanleren. Met de komst van het lectoraat en een onderzoekleerlijn verwacht het auditteam dat die basis versterkt en verder uitgebreid kan worden.
- De opleiding is onder leiding van een gepromoveerde docent bezig met het opzetten van een lectoraat. Deze gaat per 1 september 2011 van start. Op basis van de gesprekken heeft het auditteam voldoende vertrouwen in de ontwikkeling van het lectoraat. Uit het gesprek met de docenten en het opleidingsmanagement blijkt dat een deel van de docenten een onderzoeksvoorstel bij de aankomende lector heeft ingediend. Daarnaast is er contact met een groot aantal bedrijven om deze bij het lectoraat te betrekken. Docenten reageren enthousiast op de mogelijkheid om een bijdrage aan onderzoek te leveren, aldus het auditteam. Studenten zullen delen van onderzoeken in samenwerking met het lectoraat gaan uitvoeren.
- De ontwikkeling en borging van algemene en beroepsvaardigheden gebeurt in de vaardighedenleerlijn. Studenten oefenen binnen- en buitenschools vaardigheden door beroepstaken uit te voeren. Zij reflecteren hierbij op hun eigen gedrag en ontvangen feedback van anderen.
- Internationalisering komt op verschillende manieren tot uiting in het programma. Het programma is afgestemd op de CEA eindtermen, waarmee wordt aangesloten op de internationale standaarden als de International Standards on Auditing (ISA's) en de International Financial Reporting Standards (IFRS). Daarnaast biedt de opleiding studenten de mogelijkheid om stage op Aruba of de Nederlandse Antillen te lopen. Doordat in de eindtermen kennis van de nationale wet- en regelgeving is opgenomen, is stage lopen in andere landen niet zonder studievertraging te realiseren. Studenten zien graag een meer internationale oriëntatie in het programma. De werkveldadviescommissie ziet dit niet als een belemmering voor een internationale carrière. Het auditteam is van

mening dat de opleiding meer aandacht voor de Engelse taal in haar programma zou moeten hebben, bijvoorbeeld een module in het Engels. Deze mening wordt door de studenten gedeeld.

- Uit de gesprekken blijkt dat de vakcoördinatoren en modulbeheerders verantwoordelijk zijn voor de borging van de actualiteit en het niveau van de leerstof.
- Uit het *NSE 2010* blijkt dat voltijdstudenten tevreden zijn over de voorbereiding op de beroepsloopbaan. Hetzelfde geldt voor de deeltijdstudenten (*Keuzegids Deeltijd 2010*). Alumni geven aan dat de combinatie theorie en praktijk als zeer positief wordt ervaren (*HBO-Monitor 2008*).

Overwegingen

Het auditteam constateert uit de gesprekken en de studiematerialen dat het curriculum zeer praktijkgericht is. Studiemateriaal is aan beroepspraktijksituaties ontleend. Studenten hebben door hun stages en de opdrachten regelmatig contact met de beroepspraktijk. Via het programma wordt de ontwikkeling van beroepsvaardigheden geborgd. De literatuur is relevant en behandelt de benodigde kennis en theorieën. Het auditteam is van mening dat studenten meer uitgedaagd kunnen worden om gebruik te maken van meer recente vakliteratuur. De internationale oriëntatie kan versterkt worden met meer internationale vakliteratuur en modules in het Engels.

Conclusie

Op basis van bovenstaande bevindingen, overwegingen en kanttekeningen aangaande de vakliteratuur en internationale oriëntatie komt het auditteam tot het oordeel voldoende.

Relatie doelstellingen en inhoud programma (facet 2.2)

Het programma is een adequate concretisering van de eindkwalificaties, qua niveau, oriëntatie en domeinspecifieke eisen.

De eindkwalificaties van de doelstellingen zijn adequaat vertaald in leerdoelen van (onderdelen van) het programma.

De inhoud van het programma biedt studenten de mogelijkheden om de geformuleerde eindkwalificaties te bereiken.

Bevindingen

- De opleiding wordt aangeboden als een major van 240 EC voor de voltijd en duale variant. De deeltijdopleiding omvat maximaal 73 EC (landelijk vastgestelde omvang). Als gevolg van de door de CEA vastgesteld eindtermen voor de accountantsopleiding en de landelijke afspraken over de toewijzing van deze eindtermen aan de hbo-bachelorfase, kent de opleiding geen keuzeminoren.
- Binnen de voltijd en duale opleiding staan vier kernthema's centraal: 1) administratieve dienstverlening, 2) fiscaliteit, 3) advisering en 4) controle. Deze komen terug in het programma in de kernvakken (audit en assurance, externe verslaggeving en bestuurlijk informatievoorziening), vakken uit het BE/AC vakgebied (boekhouden, management accounting, financiering/ financial management en management en organisatie) en in ondersteunende vakken (recht, belastingrecht,

algemene economie, wiskunde en statistiek) (*Blauwdruk Opleiding Accountancy, december 2010*). In deeltijdopleiding staan drie kernvakken centraal, namelijk: audit and assurance, externe verslaggeving en administratieve organisatie.

- Verder hanteert de opleiding drie beheersingsniveaus voor competenties, namelijk: basisniveau, gevorderd niveau en bachelorniveau. Aan het einde van de opleiding beheerst de student alle eindkwalificaties op bachelorniveau. Het auditteam constateert dat deze ontwikkeling helder in de modulewijzers is weergegeven.
- De voltijdopleiding bestaat in het eerste jaar uit de breed programma. Het eerste semester is voor alle studenten van de School gelijk. In deze fase maken de accountancy-studenten kennis met het beroep bij de module 'introductie accountancy'. Het tweede semester van het eerste jaar heeft een meer beroepsspecifiek en selecterend karakter en wordt samen met de opleiding bedrijfseconomie ingevuld. Vervolgens staan in het tweede jaar de beroepstaken 'administratieve dienstverlening' en 'fiscaliteit' centraal waarmee de opleiding tevens een theoretisch basis legt voor de stage. In het derde studiejaar staat in het binnenschools curriculum de beroepstaak 'advisering' centraal, waarbij de opleiding een grotere zelfstandigheid en een multidisciplinaire benadering van de studenten vereist. In de tweede helft van het derde jaar staat de praktijkstage centraal. In het vierde jaar staan bij het binnenschools curriculum de kernvakken voor het accountantsberoep centraal en vindt integratie van deze kernvakken plaats in de vorm van projecten en de landelijke Over All Toets (OAT). Tot slot, in het laatste semester voert de student een afstudeeropdracht in de beroepspraktijk uit.
- Voor de duale studenten zijn de eerste anderhalf jaar hetzelfde als bij de voltijdopleiding. Vanaf het vierde semester zijn de duale studenten voor een deel werkzaam in de beroepspraktijk. Zij volgen dezelfde modules als de voltijdstudenten, maar de volgorde van de modules is anders. Duale studenten stellen bij aanvang van het programma een masterplan op. In het masterplan geeft de student op hoofdlijnen aan in welk semester en op welke wijze de vereiste competenties gaat behalen. Hiermee borgt de opleiding dat de student ook in zijn werkomgeving de opleidingscompetenties leert te beheersen.
- De deeltijdopleiding bestaat uit alleen vakinhoudelijke modules. Studenten krijgen met name theorie aangereikt gericht op het vak accountancy. Studenten van de deeltijdopleiding lopen geen stage en voeren geen afstudeeronderzoek uit. Het theoretisch eindniveau wordt bepaald in de landelijke Over All Toets (OAT) en in het afstudeerproject. Het auditteam stelt vast dat deeltijdstudenten door hun werkervaring en vooropleiding over voldoende beroepsvaardigheden beschikken (zie facet 2.5).
- De OAT is een landelijk examen waarin de kern van het vakgebied wordt bevestigd. Zo maken de onderwerpen accountantscontrole, administratieve organisatie en externe verslaggeving hier deel van uit. In het geval de student niet met een voldoende resultaat slaagt voor de OAT, dan wordt dit expliciet vermeld op het diplomasupplement en kan de afgestudeerde geen gebruik maken van de landelijk vastgesteld doorstroomfaciliteiten naar de vervolgoopleidingen RA (registeraccountant) en AA (accountant administratieconsultant). De student kan onder aanvullende voorwaarden die in het AC-Scholenoverleg zijn overeengekomen, waaronder het afronden van de landelijke OAT met ten minste 45 punten, verzoeken

om uitreiking van een hbo-bachelor AC-getuigschrift met vermelding van vrij profiel, Van deze optie wordt, gegeven de bevredigende resultaten van de OAT slechts incidenteel gebruik gemaakt. De OAT staat centraal in het vierde jaar van de voltijd en duale opleiding en in het tweede jaar van de deeltijdopleiding. Door een specifiek OAT practicum, een serie proefexamens en voorbereidende colleges bereidt de opleiding haar studenten hierop voor. Studenten geven in het gesprek met het auditteam aan dat zij positief oordelen over deze voorbereiding. Landelijk gezien haalt ongeveer 50 procent van de studenten de OAT in één keer. Het slagingspercentage van de opleiding ligt rond het landelijk gemiddelde met een aantal keer positieve afwijkingen. Het auditteam is zeer positief over dit landelijk examen. Hier wordt het eindniveau van de opleiding extra geborgd (zie ook facet 6.1).

- De opleiding geeft aan dat de eindkwalificaties zijn vertaald in een set competenties per onderwijseenheid. Voor de praktijkcomponent van de opleiding zijn deze competenties verder uitgewerkt naar 36 kenmerkende beroepstaken. Het auditteam heeft enkele studiewijzers bestudeerd en stelt vast dat deze niet consistent door de docenten zijn ingevuld. De koppeling tussen de eindkwalificaties en leerdoelen is in veel gevallen niet zichtbaar. De koppeling tussen de eindkwalificaties en leerdoelen is in veel gevallen niet zichtbaar. De koppeling tussen de eindkwalificaties en leerdoelen is in veel gevallen niet zichtbaar. De opleiding zou meer moeten sturen op het inzichtelijk maken van deze vertaalslag, aldus het auditteam.
- Het auditteam is van mening dat de programmaonderdelen inhoudelijk van voldoende niveau zijn en aansluiten bij de eindkwalificaties van de opleiding. Door de opbouw biedt het programma studenten de mogelijkheid om de geformuleerde eindkwalificaties te bereiken.
- Uit de evaluaties en het gesprek blijkt dat studenten tevreden zijn over de inhoud van het programma. Wel geven de studenten aan dat het eerste jaar te breed georiënteerd is. De opleiding erkent dit punt. Uit het gesprek met docenten blijkt dat de opleiding bezig is om meer docenten van de kernvakken onderwijs in de propedeuse te laten verzorgen. Het auditteam vindt dit een positieve ontwikkeling.

Overwegingen

Het auditteam stelt vast dat de studiewijzers niet consistent door de docenten worden ingevuld. Hierdoor is de koppeling van de eindkwalificaties naar leerdoelen niet altijd zichtbaar. Op basis van de documentenstudie en de gevoerde gesprekken is het auditteam van mening dat de inhoudelijke uitwerking van het programma de beoogde eindkwalificaties voldoende afdekt. De opbouw van het programma draagt eraan bij dat studenten de geformuleerde eindkwalificaties bereiken.

Conclusie

Op basis van bovenstaande bevindingen en overwegingen, en de kanttekening over de vertaling van eindkwalificaties naar leerdoelen, komt het auditteam tot het oordeel voldoende.

Samenhang in opleidingsprogramma (facet 2.3)

Studenten volgen een inhoudelijk samenhangend opleidingsprogramma.

Bevindingen

- Het curriculum is concentrisch opgebouwd. De opleiding bouwt voort op verworven competenties. Naarmate de student verder komt in het opleidingsprogramma, voert hij handelingen uit in steeds complexere beroepscontexten, met een toenemende zelfstandigheid, een afnemende docentsturing en een toename van de impact van het resultaat.
- Het onderwijs is, voor de voltijd- en duale opleiding, ingericht aan de hand van de vier leerlijnen van De Bie en vormgegeven rondom thema's (de kerntaken van de accountant, zie facet 2.2). De leerlijnen van De Bie zijn: de integrale leerlijn, de vaardighedenleerlijn, de conceptuele leerlijn en de studieloopbaanleerlijn. De deeltijdopleiding kent alleen een conceptuele leerlijn.
- In het binnenschoolse programma vindt in de integrale leerlijn een simulatie van de beroepspraktijk plaats. In deze leerlijn ontwikkelen studenten competenties door in groepen beroepstaken in een bepaalde beroepscontext uit te voeren (kenmerkende beroepssituaties). Het resultaat hiervan is een beroepsproduct. De beroepsproducten komen volgens een vaste methodiek tot stand.
- Doordat studenten tijdens de lessen theorie aangereikt krijgen waarmee zij de opdrachten kunnen maken, borgt de opleiding de samenhang tussen de theorie en praktijk. De opdrachten zijn ontleend aan de beroepspraktijk, aldus het auditteam.
- Conceptuele vakken bieden een theoretische ondersteuning voor de werkzaamheden in het kader van de projecten. De vaardighedenleerlijn omvat beroepsgerichte, sociale en communicatieve vaardigheden. Deze leerlijn wordt met name vormgegeven in de voorbereiding op de praktijkstage en in het vierde leerjaar. De studieloopbaanlijn loopt door alle jaren heen, maar is geconcentreerd in de eerste twee studie jaren.
- De vakcoördinatoren bewaken de samenhang per vakgebied. Per studiefase is een teamleider aangesteld, die verantwoordelijk is voor de ontwikkeling en uitvoering van het onderwijs. De opleidingscoördinator bewaakt de inhoudelijke samenhang samen met de docenten.
- Op basis van het gesprek met studenten stelt het auditteam vast, dat studenten tevreden zijn over de samenhang van het programma.

Overwegingen

Het auditteam constateert dat het opleidingsprogramma een heldere opbouw heeft in de toename van de complexiteit van de opdrachten en de hoeveelheid zelfstandig uit te voeren onderdelen van een project. De samenhang wordt verhoogd door de aangedragen kennis in de modules te laten aansluiten op de opdrachten. Het auditteam vindt het positief dat de opdrachten voor een groot deel zijn ontleend aan de beroepspraktijk. De beroepspraktijk is sterk verankerd in de opleiding. Studenten geven aan tevreden te zijn over de samenhang van het programma.

Conclusie

Op basis van bovenstaande bevindingen en overwegingen komt het auditteam tot het oordeel goed.

Studielast (facet 2.4)

Het programma is studeerbaar doordat factoren, die betrekking hebben op dat programma en die de studievoortgang belemmeren zoveel mogelijk worden weggenomen.

Bevindingen

- De uitgangspunten met betrekking tot studiebelasting heeft de opleiding vastgelegd in het *Onderwijs- en Examenreglement*. De voltijd en duale opleiding zijn opgebouwd uit blokken van 15 EC. Elke semester bestaat uit twee blokken. De deeltijdopleiding kent een studieduur van 73 EC, waarbij het eerste jaar twee semesters van respectievelijk van 18 en 15 EC kent en het tweede studiejaar twee semesters van 20 EC kent.
- De duale opleiding start vanaf het tweede semester van het tweede studiejaar. Vanaf dat moment combineren deze studenten hun studie met een parttime werkkring bij een accountantspraktijk van drie dagen in de week in het voorjaar en twee dagen in de week in het najaar. In totaal verwerven zij in de postpropedeutische fase 63 EC van de 180 EC in de eigen beroepspraktijk. De inhoud, contacturen en de examinering van de vakgebieden is gelijk aan de voltijdopleiding. Daarnaast krijgen duale studenten afzonderlijk nog vaardigheidstrainingen aangeboden, zoals communicatieve vaardigheden, gedragsvaardigheden en training taalvaardigheid.
- De colleges van de deeltijd- en duale opleiding vinden op een vaste dag in de week plaats, zodat studenten met hun werkzaamheden in de beroepspraktijk rekening kunnen houden.
- Het aantal gemiddelde contacturen verschilt per variant. Bij alle varianten neemt het gemiddeld aantal contacturen per studiejaar af. De voltijdvariant heeft in het eerste en tweede jaar gemiddeld 16 contacturen per week, in jaar drie en vier is dit respectievelijk 12,5 en 9 uren per week. De duale variant heeft in het eerste jaar gemiddeld 16 contacturen per week en in tweede jaar gemiddeld 12,5 contacturen per week, in jaar drie en vier is dit respectievelijk 11 en 7 uren per week. De duale studenten hebben in hun eerste jaar gemiddeld zes en in het tweede studiejaar gemiddeld 7,5 contacturen per week.
- Om de studeerbaarheid te vergroten hanteert de opleiding een bindend studieadvies van 50 EC in het eerste studiejaar en moeten studenten aan het einde van het tweede studiejaar de volledige propedeuse hebben afgerond. Voor de stage en het afstuderen heeft de opleiding ook drempels ingesteld. Voordat de student aan zijn stage mag beginnen moet hij zijn propedeuse en 45 EC uit tweede studiejaar hebben behaald, inclusief de 2 EC van de studieloopbaanbegeleiding. Voordat de student aan zijn afstuderen mag beginnen moet hij ten minste 170 EC hebben behaald, waarbij in ieder geval afgerond moeten zijn: het tweede jaar, de stage, de studieloopbaanbegeleiding en de kernvakken met betrekking tot het afstudeeronderwerp tot en met jaar drie.
- In het vierde jaar is een specifiek OAT practicum (zie ook facet 2.2) ingevoerd met een serie proefexamens, die geldt als voorwaarden voor deelname aan het landelijk examen. De opleiding biedt elk semester een reparatieprogramma inclusief proefexamens aan, aan de studenten die de landelijke OAT niet hebben gehaald.

- Voltijdstudenten zijn tevreden over de studielast (*NSE 2010*). Uit de *Onderwijsevaluaties 2009-2010* blijkt dat deeltijd en duale studenten ook tevreden zijn over de studielast en studeerbaarheid van de opleiding.

Overwegingen

Het auditteam concludeert dat de opleiding voldoende activiteiten inzet om het programma studeerbaar te houden. Zo zijn er drempels met betrekking tot de studievoortgang ingesteld en worden studenten door een studieloopbaanbegeleider begeleid. De studielast bij de opleiding is realistisch.

Conclusie

Op basis van bovenstaande bevindingen en overwegingen komt het auditteam tot het oordeel goed.

Instroom (facet 2.5)

Het programma sluit qua vorm en inhoud aan bij de kwalificaties van de instromende studenten: vwo, havo, middenkaderopleiding of specialistenopleiding (WEB) of daarmee vergelijkbare kwalificaties, blijkend uit toelatingsonderzoek.

Bevindingen

- De instroomeisen zijn beschreven in het *Onderwijs- en Examenreglement* van de opleiding. Studenten met de havo of vwo-diploma en met het profiel Economie en Maatschappij worden rechtstreeks toegelaten. Studenten met een ander profiel dienen het efficiëntieprogramma met een goed gevolg af te ronden, alvorens zij aan de opleiding mogen beginnen. Studenten met een mbo-4 diploma worden rechtstreeks toegelaten. De opleiding hanteert geen verkort programma voor mbo- of vwo-studenten
- Studenten met een diploma SPD of bedrijfseconomie en ten minste 1,5 jaar werkervaring binnen de relevante beroepspraktijk, kunnen zich aanmelden voor de deeltijdopleiding. In de commissie vrijstellingen van het AC-Scholenoverleg is afgesproken dat deze studenten een programma van maximaal 73 EC (sinds september 2010 2 jaar) moeten volgen. In dit overleg is ook afgesproken voor welke modulen de student vrijstelling kan krijgen. De opleiding heeft een intakegesprek met elke student die zich aanmeldt voor de deeltijdopleiding. Per student wordt gekeken welke vrijstellingen gegeven kunnen worden. De student dient bewijzen in bij de examencommissie. Deze oordeelt voor welke vrijstellingen de student daadwerkelijk in aanmerking komt.
- Alle voltijdstudenten kunnen vanaf de tweede helft van het tweede studiejaar kiezen voor de duale variant van de opleiding. Studenten zijn toelaatbaar tot de duale opleiding wanneer zij in het eerste jaar van hun studie ten minste 54 EC hebben behaald uit hun propedeuse. Wanneer aan deze voorwaarde is voldaan volgt een assessment met de coördinator duaal en de studievoortgangsadviseur, waaruit een advies volgt om de studie al dan niet duaal voort te zetten. Het auditteam is positief over de zorgvuldigheid waarmee de opleiding de studenten voor de duale variant selecteert.
- Bij de start van de opleiding organiseert de School een driedaags introductieprogramma om zo kennis te maken met de organisatie, de opleiding en de medestudenten.

- Het auditteam stelt op basis van de gesprekken en de documentatie vast dat de studiebegeleiding in het eerste jaar erop gericht is om de overgang van studenten goed te laten verlopen, de studenten te steunen bij zijn studieplanning en een goede oriëntatie op het beroep mee te geven.
- Het opleidingsmanagement geeft bij het auditteam aan dat er binnen de opleiding geen alternatieve afstudeerroutes zijn.
- Uit de *NSE 2010* blijkt dat de voltijdstudenten vinden dat de opleiding voldoende aansluit bij de vooropleiding.

Overwegingen

Het auditteam stelt vast dat de inhoud en de didactiek van de opleiding in voldoende mate aansluit op de relevante vooropleidingen. De studiebegeleiding is erop gericht de overstap zo soepel mogelijk te laten verlopen. Studenten tonen zich in het gesprek met het auditteam tevreden over de aansluiting. Vrijstellingen zijn op individuele basis en na goedkeuring door de examencommissie verstrekt, aldus het auditteam.

Conclusie

Op basis van bovenstaande bevindingen en overwegingen komt het auditteam tot het oordeel goed.

Duur (facet 2.6)

De opleiding voldoet aan formele eisen met betrekking tot de omvang van het curriculum: hbo-bachelor: 240 studiepunten/european credit points.

Bevindingen

- De opleiding kent een formele omvang van 240 EC. De duur en omvang van de opleiding wordt beschreven in het *Onderwijs- en Examenreglement*.

Overwegingen

Het auditteam constateert dat de opleiding voldoet aan de formele eisen met betrekking tot de omvang van het curriculum van 240 studiepunten.

Conclusie

Op basis van bovenstaande bevindingen en overwegingen komt het auditteam op dit facet tot het oordeel voldaan.

Afstemming tussen vormgeving en inhoud (facet 2.7)

Het didactisch concept is in lijn met de doelstellingen.

De werkvormen sluiten aan bij het didactisch concept.

Bevindingen

- Het didactisch concept is beschreven in *Windesheim Onderwijs Standaard versie 5.0 (2009)*. Het didactisch concept is gebaseerd op het principe van competentiegericht

onderwijs. Het uitgangspunt is dat studenten worden opgeleid tot zelfstandig functionerende beroepsbeoefenaars. Dit wordt bereikt door het onderwijs vorm te geven aan de hand van de vier leerlijnen van De Bie, waarbinnen de kenmerkende beroepssituaties, beroepstaken en beroepsproducten op drie niveaus worden uitgevoerd door studenten. De opleiding conformeert zich hiermee aan het didactisch model van Windesheim.

- De opdrachten hebben een centrale plaats in het programma, oplopend van 25 procent van de studielast in de propedeuse naar 67 procent in de afstudeeropdracht. Ter ondersteuning van de projecten wordt de student theorie aangereikt.
- De meest gehanteerde werkvorm is die van een gecombineerd instructie- en werkcollege in groepen van zo'n 25 studenten. Andere voorbeelden van werkvormen zijn: hoorcolleges, opdrachten, excursies, presentaties en practica.
- Studenten geven aan dat zij tevreden zijn over de werkvormen en dat deze goed aansluiten op de theorie.

Overwegingen

Op grond van het bestudeerde materiaal en de gesprekken stelt het auditteam vast dat de opleiding het competentiegerichte onderwijsmodel op een voor de opleiding passende manier toepast. Het auditteam stelt tevens vast dat de opleiding werkvormen inzet die passen bij de didactische uitgangspunten. De werkvormen bieden voor studenten voldoende afwisseling.

Conclusie

Op basis van bovenstaande bevindingen en overwegingen komt het auditteam tot het oordeel goed.

Beoordeling en toetsing (facet 2.8)

Door de beoordelingen, toetsingen en examens wordt adequaat getoetst of de studenten de leerdoelen van (onderdelen van) het programma hebben gerealiseerd.

Bevindingen

- De opleiding maakt gebruik van het door de School gehanteerde toetsbeleid (*Toetsbeleidsplan SBE en Handboek Beoordeling, Windesheim 2006*). Procedures rond de afname van toetsen zijn beschreven in het *Onderwijs- en Examenreglement (OER)*. Het OER bevat adequate en heldere informatie over de toetsing. De verantwoordelijkheid voor evaluatie en kwaliteitszorg van de toetsing ligt bij de examencommissie. Verantwoordelijkheid voor de uitvoering ligt grotendeels bij het toetsbureau en de toetscommissie van de *School*.
- Momenteel werkt de hogeschool aan een nieuw beleid omtrent de examencommissies. Het auditteam acht het van de belang dat de opleidingscoördinator in de nieuwe samenstelling geen functie als voorzitter toebedeeld krijgt.
- De docent stelt per module een toetsplan op. Daarbij wordt onderscheid gemaakt tussen het toetsplan voor een kenmerkende beroepssituatie en dat van een

ondersteunende onderwijseenheid. De docent geeft in het toetsplan aan welke toetsvormen hij gebruikt en hoe deze leiden tot eindcijfers van de onderwijseenheden (summatieve toetsing). Ook geeft de docent aan hoe de feedback van docenten is geregeld (formatieve toetsing). Het *Handboek Beoordeling* bevat van beide types toetsplan een format, dit geldt ook voor het opstellen van tentamens. Het auditteam heeft gezien dat de toetsen en tentamens volgens dit format zijn opgesteld. De moduleverantwoordelijke docent is verantwoordelijk voor het niveau van de toets.

- De theoretische vorming en tentaminering van de duale variant vindt op dezelfde manier plaats als bij de voltijdvariant. In de deeltijdopleiding vindt toetsing voornamelijk plaats binnen de conceptuele leerlijn. Deze manier van toetsing is identiek aan die van de voltijd en de duale variant.
- Voor de voltijdopleiding geldt dat studenten vakkennis toepassen in de integrale leerlijn door in groepsverband beroepstaken uit te voeren. Om te waarborgen dat iedere individuele student over de benodigde vakkennis beschikt, vindt naast de beoordeling van het groepsproduct een individuele toetsing binnen de kennisleerlijn plaats. In het derde en vierde jaar ligt toetsing en beoordeling van vaardigheden in de handen van de stage-, project- en afstudeerbegeleiders. In de eerste twee jaren beoordelen de studieloopbaanbegeleider en de assessor de ontwikkeling van de vaardigheden van een student in het kader van de modules 'studieloopbaanbegeleiding'.
- Bij de duale opleiding vindt een deel van de beoordeling plaats door de bedrijfsbegeleider. Na afloop van elk semester vindt er een bedrijfsbezoek plaats door de praktijkdocent van de opleiding. Deze bespreekt dan met de student en de bedrijfsbegeleider het semesterevaluatie-rapport en de beoordeling van de student door de bedrijfsbegeleider. Bij een voldoende beoordeling kent de praktijkdocent de bijbehorende EC's toe.
- Ter ondersteuning van de beoordeling van de competentieontwikkeling houden de voltijd- en duale studenten een portfolio bij. Hierin verzamelen zij bewijsstukken voor de behaalde competenties. Deze wordt met de studiebegeleider besproken. De deeltijdopleiding kent geen portfolio. Bij de duale opleiding beoordeelt de bedrijfsbegeleider voor een deel de competentieontwikkeling van de student. Het auditteam stelt op basis van de gesprekken vast dat de bedrijfsbegeleiders het beoordelingskader goed kennen. Zij ontvangen van de opleiding het document *Beoordelingskader Accountancy Duaal*, inclusief een Excel-bestand met daarin alle competenties. De opleiding informeert hier de bedrijfsbegeleiders voldoende over, aldus het auditteam.
- Het auditteam heeft toetsen van verschillende studie jaren bestudeerd en stelt vast dat deze aansluiten bij de modules en van voldoende kwaliteit zijn. De instructies zijn helder voor de studenten en bevatten een puntenverdeling. Studenten moeten in de toetsen de lesstof niet alleen reproduceren, maar moeten laten zien dat ze de lesstof juist kunnen toepassen. Hierover is het auditteam positief.
- Studenten stellen bij de start van een groepsopdracht een contract op. In dit contract is een plan van aanpak en taakverdeling opgenomen. Wanneer gedurende het project blijkt dat een student zich niet aan de gemaakte afspraken houdt, vindt er een gesprek met de groep en de studiebegeleider plaats. Docenten en studenten geven

aan dat het contract helpt om meeliften te voorkomen. Ook geven studenten aan dat zij beoordeling fair vinden en voldoende gelegenheid hebben om feedback te vragen. Het auditteam heeft de beoordeling van projecten gezien en stelt vast dat er differentiatie in het eindcijfer zichtbaar is. Het auditteam heeft beoordelingsformulieren gezien en stelt vast dat deze helder zijn opgebouwd. De onderbouwing van het oordeel gebeurt vooral mondeling, aldus de docenten en studenten. Het auditteam is van mening dat dit voor de transparantie ook schriftelijk moet gebeuren.

- Studenten geven aan dat de toetsen aansluiten op de lesstof en dat het van tevoren helder is wat de beoordelingscriteria zijn.

Overwegingen

Het auditteam is van mening dat de toetsen van voldoende niveau zijn. De toetsplannen functioneren als borgingsmechanisme voor de kwaliteit van de toetsen. Het auditteam oordeelt positief over de beoordelingsformulieren. Deze zijn helder van opzet. De onderbouwing van het oordeel vindt vooral mondeling plaats. Het auditteam is van mening dat dit ook schriftelijk moet gebeuren. Bij de groepsopdrachten is een differentiatie in beoordeling tussen studenten zichtbaar. Studenten zijn op de hoogte van de beoordelingscriteria en krijgen gerichte feedback.

Conclusie

Op basis van bovenstaande bevindingen en overwegingen komt het auditteam tot het oordeel goed.

Samenvattend oordeel Programma

Alle facetten zijn ten minste met een voldoende beoordeeld en daarmee is het onderwerp 'Programma' positief.

2.3 Inzet van personeel

Eisen hbo (facet 3.1)

Het onderwijs wordt voor een belangrijk deel verzorgd door personeel dat een verbinding legt tussen de opleiding en de beroepspraktijk.

Bevindingen

- Het auditteam heeft de indruk dat het welzijn van de medewerkers bij de hogeschool hoog in het vaandel staat. Het personeelsbeleid is uitgebreid beschreven en bestaat uit verschillende documenten. Voorbeelden zijn: *pleiding Accountancy anno 2008* (Organisatieontwikkelingsplan), *Scholingsbeleid CHW-SBE-Opleidingen* en *Personeelszorgbeleid SBE*.
- Op basis van de cv's constateert het auditteam dat een belangrijk deel van de docenten beschikt over relevante kennis van de beroepspraktijk door werkzaamheden in de beroepspraktijk. Een aantal docenten combineert het werken

in de beroepspraktijk met het uitoefenen van het docentschap. Zo hebben vier docenten een eigen accountantskantoor en hebben drie docenten zitting in landelijke commissies. In deze commissies komen de actuele ontwikkelingen in de beroepspraktijk veelvuldig aan bod.

- Uit de gevoerde gesprekken blijkt dat docenten daarnaast in aanraking met de beroepspraktijk komen door het begeleiden van projectopdrachten, stages en afstudeeropdrachten. Ook onderhouden docenten contact met de beroepspraktijk door bedrijfsbezoeken, studiedagen, gastsprekers en het Windesheim Accountancy Congres. Aan dit congres leveren jaarlijks meer dan twintig accountantsorganisaties een bijdrage. Verder heeft één docent een docentenstage bij een tweetal accountantskantoren gevolgd.
- Het auditteam is onder de indruk van de nauwe banden die de opleiding met de beroepspraktijk heeft. Op deze manier is zij in staat de kennis uit de beroepspraktijk in de opleiding te halen. Een deel van de opdrachten wordt in samenwerking met de kantoren ingevuld (zie ook facet 2.2).
- Studenten beoordelen de praktijkkennis van de docenten positief (*Keuzegids 2010, NSE 2010*).

Overwegingen

Het auditteam is onder de indruk van de mate waarin docenten contact hebben en onderhouden met de beroepspraktijk en deze ook weten te vertalen naar het programma. Studenten oordelen positief over de praktijkkennis van docenten.

Conclusie

Op basis van bovenstaande bevindingen en overwegingen komt het auditteam tot het oordeel goed.

Kwantiteit personeel (facet 3.2)

Er wordt voldoende personeel ingezet om de opleiding met de gewenste kwaliteit te verzorgen.

Bevindingen

- Uit de documentatie blijkt dat de opleiding op het moment van de visitatie 14,88 fte telt en dat de hogeschool een streefnorm van 1:30 voor het docent-studentratio hanteert. De School realiseert een docent-studentratio van 1:31 en voldoet daarmee net niet aan de norm van de hogeschool.
- Eén maal per drie jaar wordt de KWOA-scan (Kwaliteit Werk Organisatie en Arbeidsomstandigheden) onder medewerkers afgenomen. Doelstelling van de scan is om op systematische wijze problemen rondom psychische belasting, werkdruk en tevredenheid onder medewerkers aan de orde te laten komen. De uitkomsten van de scan worden met het personeel besproken en eventuele verbeteracties worden uitgezet. De laatste KWOA-scan dateert uit november 2009 en is School-breed afgenomen. Hieruit blijkt dat docenten in de piekperioden rondom de tentamenweken

werkdruk ervaren. Verder blijkt dat zij tevreden zijn over de organisatie. Uit het gesprek met docenten blijkt dat zij de werkdruk als acceptabel ervaren.

- De streefnorm voor het verzuim is maximaal 3,5 procent. Het actuele verzuimpercentage voor de School is 4,5 procent. Voor de opleiding zelf zijn geen verzuimpercentages beschikbaar.
- Uit de evaluaties (*HBO-Monitor 2008, Keuzegids Deeltijd*) blijkt dat studenten en alumni tevreden zijn over de bereikbaarheid van docenten. Uit het gesprek met studenten blijkt dat zij de kleine werkgroepen als prettig ervaren en dat zij geen belemmering voelen om docenten om hulp te vragen.

Overwegingen

Het auditteam stelt vast dat de opleiding voldoende personeel inzet om de opleiding te verzorgen. De docent-studentratio is acceptabel. Uit de gesprekken en de documentatie blijkt dat studenten tevreden zijn over de bereikbaarheid van docenten. De studenten ervaren geen belemmering bij het binnenstappen bij docenten.

Conclusie

Op basis van bovenstaande bevindingen en overwegingen komt het auditteam tot het oordeel goed.

Kwaliteit personeel (facet 3.3)

Het personeel is gekwalificeerd voor de inhoudelijke, onderwijskundige en organisatorische realisatie van het programma.

Bevindingen

- Hogeschool Windesheim heeft als streefnorm dat ten minste zeventig procent van de docenten in het bezit moet zijn van een masterdiploma. De opleiding zet negentien docenten in om het onderwijs te verzorgen. Van deze docenten hebben zestien docenten een wo-diploma of zijn bezig deze te behalen en hebben drie docenten een hbo-diploma. Het percentage docenten met een masterdiploma ligt op 85 procent. De opleiding voldoet daarmee aan de streefnorm van de hogeschool.
- De jaarlijkse personeelscyclus bestaat uit een voortgangsgesprek en een waarderingsgesprek. In het voortgangsgesprek worden resultaatafspraken voor de korte termijn en een ontwikkelingsperspectief voor de lange termijn vastgelegd in het persoonlijk ontwikkelingsplan. De resultaatafspraken worden periodiek geëvalueerd tijdens het waarderingsgesprek.
- De resultaatafspraken bevatten onder andere afspraken over deskundigheidsbevordering. In dit kader volgen twee docenten een masteropleiding en heeft één docent de opleiding tot coach gevolgd. Eén docent is gepromoveerd. Ook volgen docenten studiedagen, masterclasses en seminars, zo blijkt uit de gesprekken.
- Voor nieuwe medewerkers is er een hogeschoolbreed introductieprogramma. Binnen de opleiding krijgt iedere nieuwe medewerker voor bepaalde tijd een coach die hem begeleidt bij het inwerken. Startende docenten worden in het begin met name ingezet

op onderwijsuitvoerende taken. Tien procent van de inzetbare uren voor onderwijsuitvoering wordt gereserveerd voor het inwerken en begeleiding.

- Bij het benoemen van nieuw personeel worden eisen gesteld aan de praktijkervaring en theoretische vorming. Deze eisen staan beschreven in het *Organisatieontwikkelingsplan (november 2008)*. Nieuw personeel dient in het bezit te zijn van een masterdiploma of deze in korte tijd te kunnen verwerven.
- De inhoudelijke kwaliteit van docenten blijkt verder uit het feit dat docenten van de kernvakken ook aan een universiteit zijn verbonden. Daarnaast is een aantal docenten betrokken bij de praktijkopleiding AA of ingezet bij de premaster van Business Universiteit Nyenrode.
- Uit de evaluaties blijkt dat studenten tevreden zijn over de kwaliteit van docenten, de verzorging van het onderwijs en de studiebegeleiding. Niet elke docent maakt voldoende gebruik van de ICT-toepassingen. Zo zijn op Blackboard niet alle onderwijsseenheden volledig gevuld, aldus de studenten.

Overwegingen

Het auditteam heeft op basis van de cv's en de gesprekken met docenten een positieve indruk van de kwaliteit van het docententeam. Ook studenten zijn tevreden met de kwaliteit van docenten. Verder constateert het auditteam dat docenten in het kader van deskundigheidsbevordering regelmatig naar congressen of studiedagen gaan.

Conclusie

Op basis van bovenstaande bevindingen en overwegingen komt het auditteam tot het oordeel goed.

Samenvattend oordeel Inzet van personeel

Alle facetten zijn ten minste met een voldoende beoordeeld en daarmee is het onderwerp 'Inzet van personeel' positief.

2.4 Voorzieningen

Materiële voorzieningen (facet 4.1)

De huisvesting en materiële voorzieningen zijn toereikend om het programma te realiseren.

Bevindingen

- De opleiding is gehuisvest in een nieuw gebouw op de campus van de hogeschool in Zwolle. Er zijn ruimtes waar projectgroepen, voor begeleidingsgesprekken en voor hoor- en werkcolleges. Verder zijn er in het gebouw en op de campus algemene onderwijsvoorzieningen beschikbaar, zoals kopieermachines, een boekenwinkel, een copyshop, een studiecentrum, een mediatheek, sportvoorzieningen en restauratieve voorzieningen.
- Hogeschool Windesheim maakt gebruik van Sharenet, het intranet van de hogeschool. Als digitale leeromgeving gebruikt de opleiding Educator.

- Tijdens de rondleiding constateert het auditteam dat studenten via de mediatheek toegang hebben tot verschillende universiteitsbibliotheken en (internationale) tijdschriften en databanken. Studenten geven aan tevreden te zijn over de voorzieningen in de mediatheek. Dit geldt ook voor de deeltijdstudenten, die de gehele vrijdag aanwezig zijn op de opleiding.
- Uit het gesprek met studenten blijkt dat zij niet tevreden waren over het aantal werkplekken en stopcontacten in het eigen gebouw. Dit beeld is bekend bij de docenten en het opleidingsmanagement. Men werkt aan een structurele oplossing. Het auditteam heeft er vertrouwen in dat dit op korte termijn zal zijn verbeterd.

Overwegingen

De aanwezigheid van de materiële voorzieningen en de inrichting van de leeromgevingen sluiten aan bij de behoeften van studenten en is passend voor het didactische concept van de opleiding.

Conclusie

Op basis van bovenstaande bevindingen en overwegingen komt het auditteam tot het oordeel goed

Studiebegeleiding (facet 4.2)

De studiebegeleiding en informatievoorziening aan studenten zijn adequaat met het oog op de studievoortgang.

De studiebegeleiding en informatievoorziening aan studenten sluiten aan bij de behoefte van studenten.

Bevindingen

- De opleiding kent twee soorten begeleiding: de basisbegeleiding (studieloopbaanbegeleiding) en de specialistische begeleiding (studievoortgangadviseur, decaan en andere experts). Speciale aandacht is er voor studenten met een functiebeperking en studenten die aan topsport doen. Binnen de School is een casemanager aangesteld, die zich bezighoudt met de begeleiding van de studenten uit de zogenaamde diversiteitsgroepen die extra begeleiding nodig hebben.
- Het doel van de studieloopbaanbegeleiding is het zelfsturende vermogen van de student te ontwikkelen. In de eerste twee studiejaar is er regelmatig overleg tussen de student en de studieloopbaanbegeleider. Zo hebben studenten in het eerste semester een individueel gesprek, resulterend in een voorlopig studieadvies. Tijdens projectopdrachten in de eerste twee studiejaar is er voor de voltijd en duale studenten wekelijks een contactmoment met de docent om de voortgang van het project te bewaken. Tijdens deze bijeenkomsten is er ook aandacht voor het groepsproces en de samenwerking binnen de groep. De deeltijdstudenten werken niet met groepsopdrachten. De informatie voor de studenten omtrent de studieloopbaanbegeleiding is te vinden in het *Studentenstatuut 2010-2011*.

- De studieloopbaanbegeleiding wordt voor de voltijdstudenten in het derde en vierde jaar door de stage- en afstudeerbegeleider uitgevoerd. Voor de begeleiding van het praktijkdeel van de duale opleiding zijn met de accountantsorganisaties waar de studenten werkzaam zijn afspraken gemaakt. De afspraken zijn vastgelegd in de onderwijsarbeidsovereenkomsten. Vanuit de opleiding wordt aan iedere duale student een praktijkdocent toegewezen. Ten minste één keer per semester vindt er een gesprek plaats, waarin het portfolio wordt besproken en vindt ook een gesprek met de bedrijfsbegeleider plaats.
- De opleiding heeft een handleiding ontwikkeld voor de studieloopbaanbegeleiders ter ondersteuning bij de begeleiding en beoordeling van studenten. In deze handleiding, *Bouwstenen voor studieloopbaanbegeleiding (juni 2005)*, zijn de verschillende niveaus van de competentie 'zelfsturing' beschreven.
- Sinds 2009 kent de opleiding een studievoortgangadviseur, welke de studievoortgang van de studenten uit de hoofdfase bewaakt.
- Studenten krijgen aan het begin van de studie de *Onderwijs- en Examenregeling* uitgereikt. Hierin is ook de studiegids van de opleiding opgenomen. Informatie over de verschillende modules kunnen studenten via Blackboard opvragen. Informatie over de studievoortgang en algemene informatie over de hogeschool en de opleiding staat op Sharenet. Uit de gesprekken blijkt dat de informatiebronnen voldoende toegankelijk zijn. Studenten geven aan dat door de kleinschaligheid van de opleiding het altijd mogelijk is om bij docenten en studiebegeleiders nadere informatie te verkrijgen.
- Uit het gesprek met de studenten en uit de evaluatie (*NSE 2010*) blijkt dat studenten tevreden zijn over de studiebegeleiding.

Overwegingen

Het auditteam is van mening dat de opleiding de studiebegeleiding goed heeft georganiseerd. In de eerste twee studiejaar is de studiebegeleiding intensief vormgegeven. In het derde en vierde jaar is de 'zelfsturing' van studenten belangrijker. Uit gesprekken blijkt dat de studenten tevreden zijn over de informatievoorzieningen en dat zij hierover geen klachten hebben.

Conclusie

Op basis van bovenstaande bevindingen en overwegingen komt het auditteam tot het oordeel goed.

Samenvattend oordeel Voorzieningen

Alle facetten zijn ten minste met een voldoende beoordeeld en daarmee is het onderwerp 'Voorzieningen' positief.

2.5 Interne kwaliteitszorg

Evaluatie resultaten (facet 5.1)

De opleiding wordt periodiek geëvalueerd, mede aan de hand van toetsbare streefdoelen.

Bevindingen

- De uitgangspunten van het kwaliteitszorgbeleid staan beschreven in de notitie *Kwaliteitszorg School of Business & Economics (januari 2007)*. In deze notitie is kwaliteitszorg beschreven als “het aansturen van een continu verbeterproces om zodoende aan de kwaliteitseisen te voldoen”. Dit beleid is geënt op het kwaliteitszorgbeleid van Windesheim.
- Windesheim hanteert het EFQM/INK model als methode voor kwaliteitsbewaking en -verbetering. Centraal staat het realiseren van de doelstellingen en de uiteindelijk behaalde resultaten (plan en do). De verbinding daartussen is het proces van terugkoppeling en verbetering (check en act). Binnen de opleiding is deze PDCA-cyclus ook zichtbaar. Processen die in de metingen onvoldoende scores, vergeleken met de kwaliteitscriteria, komen aan de orde tijdens de panelgesprekken met studenten en het werkveld. Uiteindelijk worden resultaten, in overleg met het docententeam, de opleidingsmanager en de directie omgezet naar verbeteracties. Deze verbeteracties worden in overleg met het management uitgevoerd om vervolgens weer te worden geëvalueerd (zie ook facet 5.2).
- Windesheim komt jaarlijks met een kadernota en beleidsrichtlijnen waarop de School haar beleidsnotities baseert. In het *Activiteitenplan 2011 (School of Business & Economics, september 2010)* beschrijft de School op welke wijze zij bijdraagt aan het hogeschoolbeleid.
- In het *Activiteitenplan 2011* zijn streefdoelen geformuleerd. Zo wil de School haar instroom jaarlijks met twee procent vergroten, 20 maatwerktrajecten realiseren, het aantal lectoraten vergroten, een ziekteverzuim van maximaal 3,5 procent realiseren. Ook streeft de School naar tevredenheid bij medewerkers over alle onderdelen van de KWOA-scan en een tevredenheid van ten minste 60 procent op alle onderdelen van de studentenevaluaties.
- Sinds enkele jaren heeft de School een goed functionerend dashboard waarin alle belangrijke resultaatindicatoren uit het activiteitenplan zijn opgenomen inclusief streefcijfers, bron en frequentie van evalueren. Het dashboard is van gelijke opzet als het activiteitenplan om zodoende het monitoren van de strategische doelen per opleiding en de School in zijn totaliteit te vergemakkelijken.
- De opleiding hanteert verschillende evaluatie-instrumenten, namelijk: de interne audit, imago-onderzoek Windesheim, studentenevaluaties, aansluitingsmonitor, exitgesprekken, onderwijs-evaluaties, alumni-evaluatie.
- Jaarlijks in juni wordt het kwaliteitszorgsysteem geëvalueerd. In een stand van zaken notitie worden de meest opvallende zaken gerapporteerd. De genoemde aandachtspunten worden besproken en deze resulteren in nieuwe activiteiten. De opleidingsmanager bespreekt de resultaten van de evaluaties, zoals opgenomen in de managementrapportage, met het management van de School.

- In de taakomschrijving van de docent en de moduulbeheerder zijn de verantwoordelijkheden met betrekking tot kwaliteit opgenomen.

Overwegingen

De opleiding sluit aan bij het systeem voor interne kwaliteitszorg van de School, dat is geënt op de uitgangspunten van de hogeschool. Uit de documentatie en gesprekken concludeert het auditteam dat de opleiding haar modulen geregeld evalueert.

Conclusie

Op basis van bovenstaande bevindingen en overwegingen komt het auditteam op dit facet tot het oordeel goed.

Maatregelen tot verbetering (facet 5.2)

De uitkomsten van deze evaluatie vormen de basis voor aantoonbare verbetermaatregelen die bijdragen aan de realisatie van de streefdoelen.

Bevindingen

- Door het hanteren van de PDCA-cyclus besteedt de opleiding structureel aandacht aan verbeteracties. De opleiding zet verbeteracties in wanneer de resultaten van de metingen en evaluaties en het niet behalen van de streefdoelen daartoe aanleiding geven (zie facet 5.1).
- Voor iedere afzonderlijke evaluatie is vastgelegd wie de proceseigenaar is en wie verantwoordelijk is, met wie de resultaten worden besproken, aan wie wordt teruggekoppeld en waar wordt vastgelegd wat de verbeteracties zijn. Dit is op hoofdlijnen verwoord in de notitie *Kwaliteitszorg School of Business & Economics (januari 2007)* en uitgewerkt in het *Activiteitenplan 2011, School of Business & Economics, september 2010*. In het dashboard is zichtbaar op welke manier deze cyclus is doorlopen en welke verbeteracties er zijn doorgevoerd. Het auditteam oordeelt hierover positief.
- Sinds de vorige visitatie hebben zich enkele wijzigingen in het opleidingsprogramma voorgedaan. Zo is het curriculum aangepast naar aanleiding van de wijzigingen in de CEA-eindtermen en is het leerlijnenmodel van De Bie ingevoerd. Verder heeft het eerste semester een brede invulling gekregen om de overstap tussen de acht opleidingen van de School mogelijk te maken, is de stage uitgebreid van 20 EC naar 30 EC en is de afstudeeropdracht van de voltijdopleiding van 10 EC naar 19 EC gegaan.
- Uit de gesprekken en de documentatie concludeert het auditteam dat de opleiding de modulen zowel schriftelijk als mondeling evalueert. Het auditteam is positief over het feit dat betrokkenen ook mondeling verbeterpunten bij de opleiding aandragen. Het auditteam constateert dat de mondelinge evaluaties van panelgesprekken zijn vastgelegd in de vorm van notulen. Verbeteracties worden periodiek gecommuniceerd via de nieuwsbrief en in een volgende evaluatieronde gemonitord.

Overwegingen

Het auditteam stelt vast dat de opleiding bewust bezig is met kwaliteitsverbetering. Er worden verbetermaatregelen doorgevoerd naar aanleiding van de evaluaties. De uitkomsten van de evaluaties zijn voldoende vastgelegd en worden onder andere via de nieuwsbrief periodiek gecommuniceerd naar docenten en studenten. Het auditteam heeft voorbeelden gezien dat de opleiding de PDCA-cyclus volledig doorloopt.

Conclusie

Op basis van bovenstaande bevindingen en overwegingen komt het auditteam op dit facet tot het oordeel goed.

Betrekken van medewerkers, studenten, alumni en het beroepenveld (facet 5.3)

Bij de interne kwaliteitszorg zijn medewerkers, studenten, alumni en het afnemend beroepenveld van de opleiding actief betrokken.

Bevindingen

- De opleiding betreft de stakeholders op verschillende wijze bij de interne kwaliteitszorg (zie ook facet 5.1).
- Met docenten wordt regelmatig overleg gevoerd over het programma. Dit gebeurt in het opleidingsteam, de onderlinge afstemming tussen de teams, tijdens speciale personeelsbijeenkomsten of studiedagen en éénmaal per drie jaar met de KWOA-scan. Een aantal docenten heeft daarnaast zitting in de deelraad, de examencommissie en de opleidingscommissie.
- Studenten zijn betrokken bij de kwaliteitszorg door hun deelname aan de onderwijsbeoordelingen en de Nationale Studenten Enquête. Verder zijn er exitgesprekken, praktijkgesprekken en vindt er een mondelinge evaluatie met de groepsvertegenwoordigers plaats. Ook participeren studenten in de opleidingscommissie en de deelraad.
- Alumni worden betrokken door middel van de HBO-Monitor en de jaarlijkse bijeenkomst voor alumni binnen de School. De opleiding organiseert een tweejaarlijkse bijeenkomst voor recent afgestudeerden. Het auditteam is van mening dat de betrokkenheid van de alumni over de breedte versterkt zou kunnen worden door alumni in te zetten als gastdocent of begeleider bij projectopdrachten. Hierdoor kunnen zij alumni structureel bevragen op ontwikkelingen in werkveld en de kwaliteit van de opleiding.
- De opleiding heeft periodiek overleg met de werkveldadviescommissie en de kantoren van de duale studenten. De werkveldadviescommissie komt ten minste tweemaal per studiejaar bijeen om de opleiding advies te geven. Daarnaast is er informeel contact met het werkveld door middel van bedrijfsbezoeken en via commissies waar docenten zitting in hebben. Het auditteam stelt vast dat er niet structureel een onderzoek onder het werkveld wordt gehouden.

Overwegingen

Docenten en studenten zijn actief bij de kwaliteitszorg betrokken. Uit het gesprek met deze groepen blijkt dat zij dit ook zo ervaren. Het auditteam is van mening dat de betrokkenheid

van de externe stakeholders sterker kan worden verankerd in de opleiding. Zo zou de opleiding het werkveld en de alumni meer structureel en via een schriftelijke evaluatie kunnen bevragen.

Conclusie

Op basis van bovenstaande bevindingen en overwegingen, en de kanttekening van het meer structureel betrekken van alumni en het werkveld, komt het auditteam tot het oordeel voldoende.

Samenvattend oordeel Interne kwaliteitszorg

Alle facetten zijn ten minste met een voldoende beoordeeld en daarmee is het onderwerp 'Interne kwaliteitszorg' positief.

2.6 Resultaten

Gerealiseerd niveau (facet 6.1)

De gerealiseerde eindkwalificaties zijn in overeenstemming met de nagestreefde eindkwalificaties qua niveau, oriëntatie en domeinspecifieke eisen.

Bevindingen

- Het bereiken van de eindkwalificaties van de opleiding is geborgd via de opleidingseigen afstudeerwerken en daarnaast via het landelijke OAT examen (theorietoetsing).
- Tijdens de uitvoering van de afstudeeropdracht moeten de studenten zelfstandig en op een methodologisch verantwoorde wijze een relatief complex probleem kunnen beschrijven, analyseren, conclusies kunnen trekken en tot slot aanbevelingen kunnen opstellen.
- Het afstuderen bestaat uit drie hoofdonderdelen: probleemverkenning en onderzoek, praktijkgerichte oplossingen ontwikkelen en compleet advies opstellen, acceptatie van het advies realiseren, implementatieplan opstellen en rapportages opstellen. De afstudeeropdracht bestaat uit het afstudeerwerkplan, het procesverslag en het afstudeerrapport (=productverslag).
- Voltijdstudenten voeren de afstudeeropdracht in de regel in duo's uit. Voor de voltijdstudenten is in de *Handleiding afstudeeropdracht 2010-2011* adequaat weergegeven wat het doel is van het afstuderen, wat er van de student wordt verwacht, waar de student aan moet voldoen en waar de beoordeling uit bestaat. Daarnaast kan de student er aanvullende praktische en organisatorische informatie vinden. Het auditteam is van oordeel dat de handleiding een goed leesbaar en praktisch document is wat studenten als leidraad gebruiken bij het afstuderen.
- De duale studenten vervullen hun afstudeeropdracht vrijwel altijd als mono-opdracht bij één van de cliënten van de accountantspraktijk waar ze werkzaam zijn. Het uitgangspunt daarbij is dat 50 procent van de tijdsbesteding in werktijd plaatsvindt en 50 procent in studietijd. Doordat er sprake is van professionele begeleiding vanuit de

accountantsorganisatie en de student in de meeste gevallen al vooraf bekend is met de afstudeerorganisatie is het niveau van de afstudeeropdracht vergelijkbaar met dat van de voltijdstudenten. Hoewel de afstudeerperiode van duale studenten korter is (10 EC en voltijd 19 EC) en de opdracht qua omvang kleiner is dan van de voltijdstudenten, zijn de kwalitatieve eisen voor beide opleidingsvarianten identiek. Op basis van de bestudeerde afstudeerwerken, stelt het auditteam vast dat er geen niveauverschil tussen de afstudeerwerken van de voltijd- en duale opleiding zichtbaar is.

- De deeltijdstudenten ronden de opleiding niet met een afstudeeropdracht af. Zij hebben deze competenties al laten zien bij de afronding van hun hbo-bacheloropleiding bedrijfseconomie of SPD/Bedrijfsadministratie. Het auditteam stelt vast dat de invulling van het deeltijdprogramma er toe bijdraagt dat studenten na afronding van de modules alle eindkwalificaties van de opleiding beheersen. Het afleggen van het landelijk OAT examen draagt ook voor de deeltijdstudenten bij aan de borging van het eindniveau.
- Het auditteam heeft tien afstudeerwerken, vijf voltijd en vijf deeltijd, bestudeerd en stelt vast dat het beroepsrelevante producten zijn en voldoen aan het hbo-bachelorniveau. De onderzoeksvragen zijn relevant en actueel voor het betreffende vakgebied. Studenten verantwoorden hun keuze voor de onderzoeksmethoden in voldoende mate in de eindwerkstukken. De hoeveelheid literatuur is niet bij elk eindwerkstuk even sterk, maar getuigt wel van basiskwaliteit. Het afstuderen is gekoppeld aan een bedrijfsopdracht. Het auditteam is van mening dat deze combinatie er sterk aan bijdraagt dat studenten beroepsvaardigheden ontwikkelen.
- De studiebegeleiding is tijdens het afstuderen intensief (zie ook facet 4.2). Wanneer studenten de deadline niet dreigen te halen, vindt er een gesprek met de docent plaats. Er wordt een plan van aanpak gemaakt. Op het moment dat een student langer dan één maand uitloop heeft, vindt er opnieuw een gesprek met de docent plaats en moet de student zich verantwoorden bij de examencommissie. In de meeste gevallen betekent dit dat de student het jaar erop het afstuderen opnieuw moet doorlopen.
- Het auditteam heeft de scores van de landelijk OAT gezien en deze vergeleken met de scores van andere opleidingen. Hieruit blijkt dat de opleiding gemiddeld tot bovengemiddeld scoort in vergelijking met andere accountancy-opleidingen.
- Uit de evaluaties blijkt dat de opleiding afgestudeerden een voldoende basis biedt om te kunnen starten op de arbeidsmarkt.

Overwegingen

Het auditteam vindt zowel de opzet van de afstudeerfase als de manier van beoordelen duidelijk. Het auditteam is van mening dat studenten beroepsrelevante producten opleveren aan het einde van de afstudeerperiode. De afstudeerwerken voldoen aan het niveau van een hbo-bachelor. Het auditteam is van mening dat de gebruikte literatuur niet bij elk eindwerkstuk even sterk is. De landelijke OAT zorgt voor een extra borging van het eindniveau van de opleiding.

Conclusie

Op basis van bovenstaande bevindingen en overwegingen komt het auditteam tot het oordeel goed.

Onderwijsrendement (facet 6.2)

Voor het onderwijsrendement zijn streefcijfers geformuleerd in vergelijking met relevante andere opleidingen.

Het onderwijsrendement voldoet aan deze streefcijfers.

Bevindingen

- De hogeschool heeft streefcijfers voor haar rendementen geformuleerd. De streefcijfers zijn als volgt:
 - propedeuserendement na één jaar is > 20 procent;
 - propedeuserendement na twee jaar is > 40 procent;
 - afstudeerrendement na zes jaar ligt op > 50 procent;
 - gemiddelde studieduur van uitvallers is <1,35 jaar;
 - het uitvalrendement is na één jaar < 40 procent en na twee jaar < 45 procent en
 - de gemiddelde studieduur van afgestudeerden is <4,5 jaar.
- Het propedeuserendement na één jaar voor de voltijdvariant is voor de cohorten 2006, 2007, 2008 en 2009 respectievelijk 17, 22, 13 en 23 procent. Het propedeuserendement na twee jaar voor de cohorten 2006, 2007 en 2008 is respectievelijk 34, 54 en 43 procent Het afstudeerrendement na zes jaar is voor de cohorten 2002, 2003 en 2004 is respectievelijk 47, 51 en 42 procent. De gemiddelde studieduur van afgestudeerden is 4,1 jaar. Uitvallers vallen na gemiddeld 1,95 jaar uit.
- De deeltijdvariant kent geen propedeuse. Het afstudeerrendement voor de deeltijdvariant na zes jaar is voor de cohorten 2002, 2003 en 2004 respectievelijk 66%, 78% en 83%. De gemiddelde studieduur van afgestudeerden is 2,6 jaar. Uitvallers vallen na gemiddeld 2,9 jaar uit.
- Het propedeuserendement na één jaar voor de duale variant is voor de cohorten 2006, 2007, 2008 en 2009 respectievelijk 27, 73, 62 en 33 procent. Het propedeuserendement na twee jaar voor de cohorten 2006, 2007 en 2008 is respectievelijk 36, 82 en 62 procent Het afstudeerrendement na zes jaar is voor de cohorten 2002, 2003 en 2004 respectievelijk 69, 45 en 83 procent. De gemiddelde studieduur van afgestudeerden is 3,3 jaar. Uitvallers vallen na gemiddeld 2,1 jaar uit.
- De propedeuse- en diplomarendementen van de voltijdopleiding zijn laag, zo blijkt uit de rendementsgegevens. Hierbij wil het auditteam opmerken dat de overstap naar de duale variant of bedrijfseconomie met name het propedeuserendement negatief beïnvloedt. De gemiddelde studieduur voor gediplomeerden is, naar het oordeel van het auditteam goed. De studieduur van studiestakers is aan de hoge kant. De studieduur van de deeltijdvariant springt hier negatief uit. Het auditteam heeft tevens de landelijke rendementsgegevens bestudeerd. Daaruit blijkt dat de voltijdopleiding gemiddeld scoort ten opzichte van andere voltijdopleidingen. De deeltijd en duale

variant kennen hogere afstudeerrendementen ten opzichte van andere accountancy-opleidingen.

- De opleiding is zich bewust van de lage rendementen. Dit geldt voor de gehele School of Business and Economics. De School heeft door de Dienst Studenten- en Onderwijsservices een onderzoek laten uitvoeren naar de redenen van de lage rendementen (*Studierendement, een verkenning, Dienst Studenten- en Onderwijsservices, maart 2008*). Hieruit bleek dat de opleiding geen rendementsbeleid voerde en dat de uitval in het eerste jaar vooral afkomstig was van een verkeerde studiekeuze. Om de rendementen te verhogen, heeft de opleiding haar voorlichting aangepast, de studiebegeleiding in de eerste twee jaren aangescherpt, de norm voor het negatief bindend studieadvies verhoogd en voert de opleiding gesprekken met elke student die langer dan vier jaar studeert. Aangezien deze maatregelen sinds 2009 zijn doorgevoerd, zijn de effecten voor de voltijdopleiding nog niet volledig zichtbaar. Het auditteam heeft er vertrouwen in dat deze maatregelen de komende jaren leiden tot een verhoging van de rendementen.

Overwegingen

Het auditteam constateert dat met name het propedeuserendement laag is en het uitvalpercentage hoog is. Het afstudeerrendement van de voltijdopleiding is laag, terwijl het afstudeerrendement van de deeltijdopleiding goed is te noemen. Het afstudeerrendement van de duale opleiding wisselt sterk. Ten opzichte van andere voltijdaccountancy-opleidingen scoort deze opleiding gemiddeld. Het auditteam waardeert de verbetermaatregelen die de opleiding sinds 2009 inzet. De volle effecten daarvan moeten echter nog zichtbaar worden. Het auditteam heeft er vertrouwen in dat de ingezette verbetermaatregelen kunnen leiden tot een verhoging van de rendementen en een verlaging van het aantal uitvallers.

Conclusie

Op basis van bovenstaande bevindingen en overwegingen, en de lage rendementen, komt het auditteam op dit facet tot het oordeel voldoende.

Samenvattend oordeel Resultaten

Alle facetten zijn ten minste met een voldoende beoordeeld en daarmee is het onderwerp 'Resultaten' positief.

3 Bijlagen

Bijlage 1 Deskundigheden auditteam

De heer prof.dr. H.F.D. Hassink RA

De heer Hassink is ingezet als panellid vanwege zijn deskundigheid op het gebied van Economisch hoger onderwijs. Daarnaast is de heer Hassink vanuit werkervaring op de hoogte van de laatste ontwikkelingen in het vakgebied. Hij heeft door opleiding en werkervaring kennis van de accreditatiesystematiek. Aanvullend is de heer Hassink voor deze visitatie individueel geïnstrueerd over het proces van visitatie en accreditatie in het hoger onderwijs en over de werkwijze van NQA.

Opleiding:

1985 – 1990	Universiteit Maastricht: Bedrijfseconomie
1990 – 1993	Universiteit Maastricht: Opleiding Assistent-in-opleiding
1990 – 1992	Universiteit Maastricht: Postdoctorale Opleiding tot Registeraccountant
1992 – 2009	Diverse korte trainingen en cursussen op het gebied van didactiek en onderzoeksvaardigheden
2005	Training leiderschapsvaardigheden

Werkervaring:

1987 – heden	Achtereenvolgens, deels gelijktijdig: <ul style="list-style-type: none">– Student-assistent, Universiteit Maastricht– Universitair Docent Bedrijfseconomie, Universiteit Maastricht– Universitair Hoofddocent Bedrijfseconomie, Universiteit Maastricht– Hoogleraar Bedrijfseconomie, in het bijzonder Accountantscontrole, Universiteit Maastricht– Hoogleraar-directeur Postdoctorale Accountants- en Controllersopleiding, Universiteit Maastricht– Voorzitter Examencommissie Universiteit Maastricht Business School– Voorzitter en lid van diverse commissies, Universiteit Maastricht– Lid van de faculteitsraad, Universiteit Maastricht– Lid van diverse beoordelingscommissies, Universiteit Maastricht en andere universiteiten– Voorzitter en lid van diverse verenigingen– Voorzitter Audit Advies Raad, Universiteit Maastricht– Lid College Toezicht Accountantswerkzaamheden, GIBO Accountants en Adviseurs– Lid Raad voor de Jaarverslaggeving, Voorzitter Commissie Corporate Governance
1990 – heden	Auteur van een groot aantal artikelen en papers (>50) (populair en wetenschappelijk, nationaal en internationaal) op het gebied van bedrijfseconomie en accountancy
1993 – 2005	Trainer/docent in diverse (post-) doctorale en post-HBO-programma op het gebied van management, accountancy en control
1995 – 1997	Accountant bij Accountantsdienst Rabobankgroep

De heer drs. J. de Beuze AA

De heer De Beuze is ingezet vanwege zijn ervaring in het werkveld. Hij heeft ruime ervaring in het domein accountancy door zijn 25 jarige werkervaring bij verschillende accountantskantoren. Daarnaast is hij lid van de Commissie Praktijkopleiding van de NOvAA, examinotor voor de

praktijkopleiding AA en is hij betrokken geweest als assessor bij het EVC-project Opscholing van de NOvAA. Voor deze visitatie is de heer De Beuze individueel geïnstrueerd over het proces van accreditatie in het hoger onderwijs en de werkwijze van NQA.

Opleiding

- 1976 – 1982 Atheneum-B
- 1985 – 1990 SPD 1+2
- 1990 – 1994 Accountant-Administratieconsulent (inclusief overgangsregeling voor certificerende bevoegdheid)
- 1998 – 2004 MSc Bedrijfskunde Radboud Universiteit Nijmegen

Werkervaring

- 1985 – heden Werkzaam op verschillende accountantskantoren, in eerste instantie als assistent-accountant, thans als eigenaar/ondernemer en eindverantwoordelijk accountant

Mevrouw B. Ruizenaar

Mevrouw Ruizenaar is ingezet als studentlid. Zij volgt momenteel een master Accounting and Control aan Nyenrode Business University. Daarnaast is zij bezig met het afronden van de bacheloropleiding Accountancy aan de Hogeschool van Amsterdam. Mevrouw Ruizenaar is representatief voor de primaire doelgroep van de opleiding en beschikt over studentgebonden deskundigheden met betrekking tot studielast, de onderwijsaanpak, de voorzieningen en de kwaliteitszorg bij opleidingen in het domein. In het begin van haar studietijd is zij actief geweest in een faculteitbrede opleidingscommissie.

Voor deze visitatie is mevrouw Ruizenaar aanvullend individueel geïnstrueerd over het proces van visitatie en accreditatie in het hoger onderwijs en over de werkwijze van NQA.

Opleiding:

- 2010 – heden Accounting and Control, Nyenrode Business University
- 2005 – heden Accountancy, Hogeschool van Amsterdam
- 2000 – 2005 Havo, Studiehuis Molenplein Den Helder

Werkervaring:

- 2010 – heden Trainee bij KPMG Accountants N.V.
- 2009 Co-trainee bij KPMG Accountants N.V.
- 2008 Co-trainee bij Horlings Accountants en Belastingadviseurs
- 2007 Co-trainee bij PwC Accountants N.V.

Mevrouw ir. M. Dekker-Joziassé

Mevrouw Dekker is ingezet als NQA-auditor. Zij heeft ruime ervaring met visitaties in alle sectoren van het hbo en in het wo. Zij bezit auditorkwaliteiten vanwege jarenlange visitatie-ervaring en heeft cursussen gevolgd bij Lloyd's, daarnaast verzorgt zij trainingen over het visitatie- en accreditatiestelsel voor auditoren hoger onderwijs. Haar kennis van het hoger onderwijs is ondermeer ontstaan door docentschap WU en onderwijskundige cursussen. Mevrouw Dekker heeft in het najaar van 2010 deelgenomen aan de training van de NVAO en is gecertificeerd secretaris.

Opleiding:

1977 – 1983 VWO, Christelijke Scholengemeenschap Walcheren te Middelburg
1983 – 1989 Opleiding Tuinbouwplantenteelt, Wageningen Universiteit

Werkervaring:

1990 – 1991 Adviseur bij Tuinbouwkundig Adviesbureau
1991 – 1995 Toegevoegd docent Wageningen Universiteit, vakgroep Tuinbouwplantenteelt, belast met onderwijsontwikkeling
1995 – 2004 Beleidsmedewerker afdeling Kwaliteitszorg, HBO-raad, 7 landelijke visitatietrajecten in diverse sectoren/domeinen van het hbo.
2004 – heden NQA: senior auditor, adviseur en accountmanager

Cursussen:

Training Auditor Hoger Onderwijs, oktober 2003, NQA i.s.m. Lloyd's Register
Tweedaagse cursus Interne Kwaliteitsaudits, december 2002, Lloyd's Register

Mevrouw L.A. Redder MSc

Mevrouw Redder is ingezet als NQA auditor. Door in 2008 deel te nemen aan de evaluatie van het Bachelor-Master systeem en accreditatie voor het ministerie van OCW, uitgevoerd door Centre for Higher Education and Policy Studies, is haar interesse gewekt voor kwaliteitszorg binnen het (hoger) onderwijs. Door haar master thesis 'Quality Assurance in Higher Education' is zij bekend geworden met het accreditatieproces en weet zij aan welke door de NVAO gestelde eisen een opleiding moet voldoen om geaccrediteerd te worden en te blijven. Tijdens haar studie heeft zij als studentlid deelgenomen aan visitaties voor verschillende opleidingen. Na haar afstuderen in 2010 is mevrouw Redder als junior auditor bij NQA begonnen. Mevrouw Redder heeft in het najaar van 2010 deelgenomen aan de training van de NVAO en is gecertificeerd secretaris.

Opleiding:

2006 – 2010 Master Public Administration, richting Higher Education Policies, Universiteit Twente
2002 – 2006 Bestuurskunde/Overheidsmanagement, Thorbecke Academie, Leeuwarden

- Stage kwaliteit aansluiting mbo-hbo, ROC Friese Poort
- Scriptie toetsen competenties projectleider van Strategisch Implementatieprojecten, Management Centrum, Den Haag

1997 – 2002 HAVO, Maartenscollege, Haren

Werkervaring

2010 – heden Junior-auditor Netherlands Quality Agency, Utrecht
2009 – 2010 Studentlid panel visitaties voor verschillende opleidingen in het hoger onderwijs, Netherlands Quality Agency, Utrecht
2008 Student Assistent, Evaluatie invoering Bachelor-Mastersysteem en Accreditatie voor het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap, CHEPS Universiteit Twente, Enschede
2006 – 2007 Medewerker belastingtelefoon Belastingdienst, Hengelo
2005 – 2006 Medewerker Reïntegratiebureau, Leeuwarden

Diversen:

2005 – 2006 Voorzitter Damesdispuut Imperatrix
2003 – 2004 Vice-voorzitter Studiegenootschap Trias Politica
2003 Secretaris introductiecommissie voor de eerstejaars aan de Thorbecke Academie

Bijlage 2 Onafhankelijkheidsverklaring auditteam

Netherlands Quality Agency

Bladnummer 3

Onafhankelijkheidsverklaring panellid

Ondergetekende,
panellid bij de kwaliteitsbeoordeling* van het opleidingsprogramma:

Accountancy,

van Christelijke Hogeschool Windesheim

visitatiedatum: 18 mei 2011

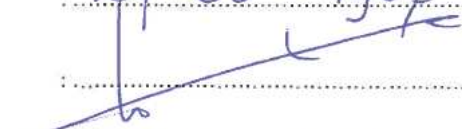
verklaart hierbij geen relaties of banden, privé noch zakelijk, te onderhouden met de hierboven genoemde opleiding(en) en instelling en zulke relaties, die een volstrekt onafhankelijke oordeelvorming over de kwaliteit van de opleiding ten positieve of ten negatieve kunnen beïnvloeden, de afgelopen vijf jaar met de te beoordelen opleiding(en) en de afgelopen twee jaar met de instelling ook niet te hebben gehad. Dit geldt voor advieswerk.

Naam : de heer prof.dr. H.F.D. Hassink RA

Geboortedatum

: 29-05-1967

Handtekening

:

Datum

: 28-2-2011

* Het panellid dat betrokken is bij deze kwaliteitsbeoordeling maakt deel uit van een panel dat bestaat uit minstens vier leden. De meerderheid van deze panelliden heeft geen arbeidsrelatie met NQA.

Onafhankelijkheidsverklaring panellid

Ondergetekende,
panellid bij de kwaliteitsbeoordeling¹ van het opleidingsprogramma:

Accountancy,

van Christelijke Hogeschool Windesheim

visitatiedatum: 18 mei 2011

verklaart hierbij geen relaties of banden, privé noch zakelijk, te onderhouden met de hierboven genoemde opleiding(en) en instelling en zulke relaties, die een volstrekt onafhankelijke oordeelvorming over de kwaliteit van de opleiding ten positieve of ten negatieve kunnen beïnvloeden, de afgelopen vijf jaar met de te beoordelen opleiding(en) en de afgelopen twee jaar met de instelling ook niet te hebben gehad. Dit geldt voor advieswerk.

Naam : de heer drs. J. de Beuze AA

Geboortedatum : 03-10-1963

Handtekening :

Datum : 17-2-11

¹ Het panellid dat betrokken is bij deze kwaliteitsbeoordeling maakt deel uit van een panel dat bestaat uit minstens vier leden. De meerderheid van deze paneleden heeft geen arbeidsrelatie met NQA.

Onafhankelijkheidsverklaring panellid

Ondergetekende,
panellid bij de kwaliteitsbeoordeling¹ van het opleidingsprogramma:

Accountancy,
van Christelijke Hogeschool Windesheim

visitatiedatum: 18 mei 2011

verklaart hierbij geen relaties of banden, privé noch zakelijk, te onderhouden met de hierboven genoemde opleiding(en) en instelling en zulke relaties, die een volstrekt onafhankelijke oordeelvorming over de kwaliteit van de opleiding ten positieve of ten negatieve kunnen beïnvloeden, de afgelopen vijf jaar met de te beoordelen opleiding(en) en de afgelopen twee jaar met de instelling ook niet te hebben gehad. Dit geldt voor advieswerk.

Naam : mevrouw B. Ruizenaar

Geboortedatum : 24-09-1988

Handtekening :

Datum : 15. Maart 2011

¹ Het panellid dat betrokken is bij deze kwaliteitsbeoordeling maakt deel uit van een panel dat bestaat uit minstens vier leden. De meerderheid van deze panelleden heeft geen arbeidsrelatie met NQA.

Onafhankelijkheidsverklaring panellid

Ondergetekende,
Sr. Auditor NQA /panellid bij de kwaliteitsbeoordeling* van het opleidingsprogramma:

Accountancy,

van Christelijke Hogeschool Windesheim

visitatie datum: 18 mei 2011

verklaart hierbij geen relaties of banden, privé noch zakelijk, te onderhouden met de hierboven genoemde opleiding(en) en instelling en zulke relaties, die een volstrekt onafhankelijke oordeelvorming over de kwaliteit van de opleiding ten positieve of ten negatieve kunnen beïnvloeden, de afgelopen vijf jaar met de te beoordelen opleiding(en) en de afgelopen twee jaar met de instelling ook niet te hebben gehad. Dit geldt voor advieswerk.

Naam : mevrouw ir. M. Dekker-Joziase

Geboortedatum : 22 september 1965

Handtekening :

Datum : 16 - 05 - 2011

* Het panellid dat betrokken is bij deze kwaliteitsbeoordeling maakt deel uit van een panel dat bestaat uit minstens vier leden. De meerderheid van deze panelliden heeft geen arbeidsrelatie met NQA.

Onafhankelijkheidsverklaring panellid

Ondergetekende,
Jr. Auditor NQA /panellid bij de kwaliteitsbeoordeling* van het opleidingsprogramma:

Accountancy,

van Christelijke Hogeschool Windesheim

visitatiedatum: 18 mei 2011

verklaart hierbij geen relaties of banden, privé noch zakelijk, te onderhouden met de hierboven genoemde opleiding(en) en instelling en zulke relaties, die een volstrekt onafhankelijke oordeelvorming over de kwaliteit van de opleiding ten positieve of ten negatieve kunnen beïnvloeden, de afgelopen vijf jaar met de te beoordelen opleiding(en) en de afgelopen twee jaar met de instelling ook niet te hebben gehad. Dit geldt voor advieswerk.

Naam : mevrouw L.A. Redder MSc

Geboortedatum : 31 januari 1985

Handtekening

Datum

: 16 mei 2011

* Het panellid dat betrokken is bij deze kwaliteitsbeoordeling maakt deel uit van een panel dat bestaat uit minstens vier leden. De meerderheid van deze panelleden heeft geen arbeidsrelatie met NQA.

Bijlage 3 Bezoekprogramma

Tijd	Programmaonderdeel	Deelnemers
09.00 – 11.00	Ontvangst en materiaal bestudering	Auditteam
11.00 – 12.00	Gesprek met management	Mevr. drs. R. Nijdam (schoolmanager School of Business) Dhr. E. van Asselt RA/AA (hogeschoolhoofddocent Accountancy)
12.00 – 13.00	Lunchpauze	Auditteam
13.00 – 14.00	Gesprek met docenten	<ul style="list-style-type: none"> - Mevr. drs. M. Vugs (docent taalbeheersing en is tevens propedeuse coördinator) - Dhr. C. Bongers (docent Accountancy en OAT en is tevens coördinator 4e jaar) - Dhr. H. Overmeer (docent Bedrijfsadministratie en Audition en is tevens coördinator 2e jaar) - Dhr. drs. P. Westerhuis (docent Studieloopbaanbegeleiding en is tevens coördinator praktijk en coördinator deeltijd) - Dhr. drs. dr. P. Epe RA (docent Externe Verslaggeving en is tevens Lector) - Dhr. K. Overbeeke (docent Financiering, Management & Organisatie en Strategisch Management MKB en is tevens coördinator semester advisering) - Dhr. drs. J. Bergsma RA (docent Accountancy en Bestuurlijke Informatie Voorziening) - Dhr. mr. J. Voerman (docent Belastingrecht en Sociaalrecht)
14.00 – 15.00	Gesprek met studenten	<ul style="list-style-type: none"> - Anja Warning (jaar 1, voltijd) - Patrick Frenks (jaar 2, voltijd, groepsvertegenwoordiger en bestuurslid studievereniging 'Be Active') - Willeke Koning (jaar 3, voltijd, groepsvertegenwoordiger, op stage) - Johannes Boerhof (jaar 4, voltijd, groepsvertegenwoordiger, aan het afstuderen) - Steven Werner (jaar 2, dual, groepsvertegenwoordiger) - Jelle Holwerda (jaar 4, dual, groepsvertegenwoordiger) - Roland Knol (Afgestudeerd deeltijd juli 2010) - Remco Brinkhof (jaar 1, deeltijd, groepsvertegenwoordiger)
15.00 – 16.30	Rondleiding, materiaalbestudering en panel-overleg	Auditteam
16.30 – 17.00	Tweede gesprek management en terugkoppeling	Mevr. drs. R. Nijdam Dhr. E. van Asselt RA/AA

Bijlage 4 Bijlagen zelfevaluatie en ter inzage gelegd materiaal

- De eerste stappen naar een vraaggestuurde organisatie, 2004.
- Niveaus en didactisch model WOS, J. Drok, 26 mei 2005.
- De bouwtekening voor het bacheloronderwijs, 17 juni 2005.
- Vraaggestuurd onderwijs, deel 1 t/m deel 5, Windesheim 2005.
- Het nieuwe onderwijsconcept van Windesheim, februari 2006.
- Onderwijsontwikkelingen op Windesheim, september 2006
- Instellingsplan Windesheim 2007/2012 “Verrijkt en verrijkend”.
- Windesheim jaarverslag 2007 en 2008 (cd-rom).
- De vele gezichten van Windesheim, van Hogeschool naar kenniscentrum.
- School of Business & Economics
- Een representatieve selectie van cursusboeken die bij de opleiding worden gebruikt.
- Informatiegids School of Business & Economics, propedeuse studenten.
- Onderwijsaanbod SBE, beschikbaar via Educator & Blackboard, d.m.v. een laptop.
- Overzicht van alle minoren binnen de SBE.
- Een selectie van tentamens/toetsen en antwoordmodellen.
- Brochure School of Business & Economics.
- Beleidsplan onderzoek, SBE.
- Notitie Relatiebeheer, SBE, voorjaar 2008.
- Praktijkgericht onderzoek in de SBE.
- Brochure “opleiden, onderzoek en ondernemen”, SBE.
- Brochure “zo gaat het dus echt in de praktijk”, SBE.
- Handleiding, werkplan en beoordelingsdossier stage en afstuderen.
- Leeractiviteiten voor medewerkers, Corporate Academy van Windesheim.
- En wat wil jij nog leren?, Leren op 1, Corporate Academy van Windesheim.
- Didactische professionalisering voor docenten in het hbo, Corporate Academy van Windesheim.
- Projectmatig werken op Windesheim, Corporate Academy van Windesheim.
- Leren op 1, Congres professionaliseren op Windesheim, 6 februari 2008.
- Zichtbare ontwikkelingen, Professionaliseringsbeleid 2007-2012, P&O.
- Flyer ‘Hoe gezond ben jij?’
- Het Mediacentrum, wegwijzer voor medewerkers.
- Functiereglement Windesheim, functiehandboek, vs. 4, april 2003.
- Procedure Afsprakenformulier (planning en POP), incl. toelichting en voorbereiding.
- Competentieset van Windesheim, febr. 2005.
- Functieprofiel Hogeschooldocent
- Ontwikkelen bij Windesheim, september 2003.
- Leiderschapsontwikkeling, ondernemend verbinden, juli 2008.
- Advies uitvoering KWOA-scan, Voorbeeldfoto scan en de Notitie KWOA-scan.
- KWOA-scan rapportage SBE, november 2009, inclusief de subanalyse.
- Re-integratiebeleid bij verzuim, Windesheim maart 2009

- Uitvoeringsreglement Werving & Selectie en Mobiliteit, Windesheim mei 2008
- Dataset 2008, huidig personeelsbestand Windesheim, P. & O., maart 2009
- School of Business & Economics
- Scholingsbeleid CHW – SBE - Opleiding
- Personeelszorgbeleid SBE
- Verkort C.V.-overzicht docenten van de opleiding.
- Jaarrooster activiteiten SBE, cursusjaar 2010-2011.
- OOP's van de opleiding (RvT's)
- Taalcurssussen, SBE expertisecentrum – Talen.
- Brochure De nulmeting, Windesheim.
- Handleiding nulmeting Windesheim.
- Verborgen kwaliteiten?, Een EVC-traject brengt ze aan het licht. Informatie voor werkgevers en voor werknemers.
- Brochure Studieloopbaanbegeleiding op Windesheim.
- Brochure Studieloopbaanbegeleiding, voor studiekeuze- en loopbaanbegeleiding.
- Brochure De juiste studie, een moeilijke keuze?!
- Studie- en studentbegeleiding SBE, voor studieloopbaanbegeleiders, september 2007.
- Resultaten exit-interviews propedeusestakers voltijd, uitgesplitst per School, dec. 2008
- Jaarevaluatie studentenbegeleiding 2007-2008 en 2009-2010.
- Diverse Decanenwijzers.
- Brochure Masteropleidingen na een economische HBO-opleiding
- Brochure Studentenpsychologen, hulp bij psychische problemen.
- Flyer “Gemakkelijker spreken” en “Spanningsklachten”.
- Rapportage “Kijk, zo voel ik mij hier thuis” ECHO Diversiteitsproject Windesheim.
- Reader Studiestimuleringsgroep SBE, incl. verslag evaluatie.
- Gouden regels voor betere communicatie met studenten (Gold Card).
- ECTS-guide, study guide for international exchange students.
- Brochure Stage en studeren in het buitenland, Bureau Buitenland Windesheim, voorjaar 2007.
- Brochure Haken en ogen rond uitschrijvingen, Gemeenschappelijke Studenten Administratie, brochure over uitschrijvingen.
- Brochure Het Bindend Studieadvies, Gemeenschappelijke Studenten Administratie.
- Brochure Ondersteuning anderstaligen.
- Survival Guide ICT & Windesheimwijzer, brochure over alles wat met ICT te maken heeft in Windesheim & Vind je weg op Windesheim, incl. “My Card”.
- Respoc, brochure van de recreatieve sportvoorziening op de campus van Windesheim.
- Zoekboek, handleiding voor het snel en efficiënt zoeken van informatie, Het mediacentrum.
- Quick Referencecard Vraagsturing en Educator.
- Windesheim Ruimteboek 2008-2009.
- Jaarverslag Internationalisering 2007-2008, SBE, januari 2009.
- Vademecum t.b.v. de voorbereiding van de visitatie van een opleiding 2010 (Accreditatie van opleidingen HBO-Bachelor), versie juli 2009.

- Methode voor kwaliteitsverbetering van het hoger onderwijs naar het EFQM-model, De Expertgroep HBO, juni 2004.
- Presteren in het onderwijs, van ambitie naar realisatie, speciale uitgave INK - 2006.
- Introductie, filosofie, inhoud en toepassing van het INK-managementmodel, speciale uitgave INK februari 2007.
- INK voor organisaties in conditie, beschrijving van de vernieuwing in het INK-managementmodel, INK 2007.
- Draaiboek interne audits Windesheim.
- Kwaliteitskaarten Interne Audit SBE incl. consensus rapport auditteam en evaluatie SBE.
- Procesbeschrijving / handboek onderwijs SBE.
- Studierendement, School of Business and Economics, een verkenning, maart 2008.
- Studiekeuze onderzoek 2008 SBE, JGA van den Berg, 4 november 2008.
- Managementrapportages SBE - oktober 2010, incl. dashboard overzicht.
- Keuzegids Hoger Onderwijs 2011, Stichting HOP leiden.
- HBO-Monitor 2008, voltijd en deeltijd, opleiding Accountancy
- Nationale Studentenenquête 2010, opleiding AC, SBE, juni 2010
- Aansluitingsmonitor 2008-2009 havisten en mbo'ers in noordoost Nederland, Zwolle/Groningen, september 2009, opleidingsbijlage Accountancy.
- Eerstejaarsonderzoek 2009-2010, voltijd en duaal, opleiding AC, SBE.
- Imago-onderzoek Windesheim, SBE schoolrapportage, juni 2009.
- Overzicht onderwijs evaluaties recent cursusjaar.
- Blackboard: <http://blackboard.windesheim.nl>
- Educator: <http://educator.windesheim.nl>
- Internet Windesheim: <http://www.windesheim.nl>
- Intranet Windesheim: <http://infosite.windesheim.nl>
- Modulewijzers

Bijlage 5 Domeinspecifieke referentiekader en opleidingscompetenties

In het vakgebied van de accountant staan vier beroepstaken centraal:

- 1) administratieve dienstverlening
- 2) fiscale dienstverlening
- 3) controle
- 4) advisering

De competenties bestaan uit vakinhoudelijke competenties en de generieke hbo-kwalificaties. De vakinhoudelijke competenties zijn:

- 1) aanspreekpunt zijn voor cliënten in het kader van de administratieve dienstverlening
- 2) behartigen van de fiscale belangen van de cliënt
- 3) bijdragen aan de uitvoering algemene controle jaarrekening
- 4) adviesbehoeften onderkennen, signaleren en vervullen
- 5) adequaat functioneren binnen een accountantskantoor
- 6) zichzelf voortdurend ontwikkelen als beroepsbeoefenaar.

De generieke hbo-kwalificaties van de commissie Franssen zijn:

- 1) brede professionalisering
- 2) multidisciplinaire integratie
- 3) wetenschappelijke toepassing
- 4) transfer en brede inzetbaarheid
- 5) creativiteit en complexiteit in handelen
- 6) probleemgericht werken
- 7) methodisch en reflectief denken en handelen
- 8) sociaalcommunicatief bekwaamheid
- 9) basiskwalificering voor managementfunctie
- 10) besef van maatschappelijke verantwoordelijkheid

Hogeschool Windesheim heeft hier een elfde kwalificaties aan toegevoegd, namelijk:

- 11) zelfsturing op opleiding en loopbaan.

